

TER BESPREKING STAFOVERLEG 5/4 15:30

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Programma DG Herstel

Persoonsgegevens

nota

Concept stukken voor tussentijds bestuurlijk overleg met VNG over uitkomsten uitvoeringstoetsen herijking

Datum

1 april 2022

Notanummer

2022-0000112626

Bijlagen

1. Besprekdocument Bestuurlijk
2. Toelichting Beslispunten BO 11

Aanleiding

Maandag 11 april heeft u interbestuurlijk overleg over de hersteloperatie en specifiek over de tussentijdse uitkomsten van de uitvoeringstoetsen van de herijking. Deze nota bevat de *concept*stukken voor dat overleg en de kernpunten voor de bespreking. Deze stukken zijn geagendeerd voor uw staf op dinsdag 5 april. Na input van u en de ambtelijke stuurgroep KOT-herstel op 6 april, zullen de definitieve stukken donderdag 7 april verspreid worden.

Bespreekpunten

Stand van zaken uitvoeringstoetsen

Verwachting van belangrijkste discussiepunten op het BO van 11 april

Kern

Stand van zaken uitvoeringstoetsen, zowel procedureel als inhoudelijk

- VNG, UHT en ouderbeleving zijn bezig met de uitvoeringstoetsen op de oplossingsrichtingen van de herijking. Dit proces is op ongeveer 2/3 van de tijd, dus dit zijn *tussentijdse* uitkomsten die nog kunnen wijzigen
- Inhoudelijk lijken *vooral* nog veel van de oplossingsrichtingen haalbaar, al zullen niet alle initiatieven tegelijkertijd geïmplementeerd kunnen worden
- Wel zijn er zorgen geuit vanuit ouderbeleving en emotioneel herstel over het totaalpakket aan oplossingen dat nu haalbaar lijkt:
 - De invulling van een aantal oplossingsrichtingen die voor ouders belangrijk zijn lijkt moeilijker of niet haalbaar
 - Volledig uitsluitel na eerste toets
 - Eerste aanspreekpunt (bij de gemeente)
 - Portal voor ouders
 - Gekaderde schikking (VSO)
 - In de uitvoeringstoetsen lijkt de focus vooral op haalbaarheid te liggen, waardoor de beoogde impact voor ouders bij de invulling van oplossingen ondergeschikt dreigt te raken
 - Het lijkt erop dat het lang gaat duren voordat ouders de beoogde effecten van de herijking zullen merken

Huidige verwachting DG Herstel van belangrijkste discussiepunten op het bestuurlijk overleg van 11 april:

- Overall beeld van uitvoeringstoetsen en oplossingsrichtingen herijking en gevoel bij bestuurders: is dit haalbaar? Is het de juiste impact voor ouders?

- Eerste aanspreekpunt: hoe ervaren VNG bestuurders of deze rol wel/niet ingevuld kan worden zonder de status- en voortgangsinformatie?
- Prioritering oplossingen en subgroepen ouders: niet alle initiatieven kunnen tegelijkertijd. Hoe kijken de bestuurders naar de optie om uitgangspunten hiervoor vast te stellen, en daarna de uitvoering bij UHT, VNG en in samenspraak met ouderbeleving te laten bepalen welke ouders welk aanbod ontvangen? Welke uitgangspunten vinden de bestuurders belangrijk?

Toelichting

De stukken voor het bestuurlijk overleg worden opgesteld in gezamenlijkheid met UHT, VNG en team ouderbeleving. Het bestuurlijk overleg van 11 april gaat over de tussentijdse uitkomsten van de uitvoeringstoetsen van de herijking. Dit bestuurlijk overleg is daarom in petit comité met u en de bestuurders van de VNG

Toelichting bij oplossingsrichtingen die minder/niet haalbaar lijken:

-
-
- Gekaderde schikking (VSO): hiervoor heeft u in deze map een separaat en uitgebreid memo ontvangen
- Portal voor ouders: deze lijkt niet haalbaar in het (overvolle) IV portfolio van de Belastingdienst. We onderzoeken nu opties om dit portal elders te laten ontwikkelen, maar dat zal vermoedelijk niet duidelijk zijn bij het afronden van de uitvoeringstoetsen eind april

Financiële dekking van oplossingsrichtingen herijking

- De geschatte kosten voor het implementeren van de oplossingsrichtingen van de herijking zijn verwerkt in de claim voor de voorjaarsnota. Dit is een bedrag van in totaal €85 mln, plus een bedrag van €50mln als reservering op de aanvullende post
- Pas na behandeling door Eerste Kamer kunnen er uitgaven uit deze middelen gedaan worden. Op basis van afgelopen jaren is de verwachting dat dit in september zal gebeuren
- Dit maakt dat er een periode is tussen juni en september tussen bespreking van de uitkomsten van de uitvoeringstoetsen en het vrijgeven van het benodigde budget. DG Herstel denkt hiervoor een aantal opties uit, waaronder
 - Starten met implementatie in juni vooruitlopend op te verwachte besluitvorming in september over de voorjaarsnota

- Alleen starten met implementatie waar er dekking (tijdelijk) uit andere bronnen is te organiseren (bijv. SPUKs, DG Herstel of UHT begroting)
 - Met volledige implementatie starten met waarschijnlijk uitgaven die de ADR en Algemene Rekenkamer als onrechtmatig bestempelen
 - Wachten met doen van uitgaven en met implementatie tot goedkeuring van de voorjaarsnota in de Eerste Kamer
 - Indienen van een Incidentele Suppletoire Begroting (ISB) bij de Kamers
 - ISB op het gehele pakket voor de oplossingsrichtingen van de herijking
 - ISB op enkel die onderdelen waar financiering nodig is tussen juni en september
- Evt kan de ISB gecombineerd worden met ander nieuw beleid waar hetzelfde vraagstuk speelt, bijv. Integrale Hulp of ouders in het buitenland

Vervolgstappen:

- Bestuurlijk overleg
 - t/m 6 april: verzamelen en verwerken input
 - 7 april: uitsturen stukken
 - 11 april: bestuurlijk overleg
- Uitvoeringstoetsen
 - t/m half mei: afronden uitvoeringstoetsen
 - t/m 3 juni: besluitvorming in BO, ACTH, MCTH
 - 3 juni: verzenden Kamerbrief met uitkomsten uitvoeringstoetsen
 - 22 juni: commissiedebat Toeslagen, met bespreking uitkomsten uitvoeringstoetsen

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Programma DG Herstel

Datum
7 april 2022

agenda

Bestuurlijk Overleg met VNG

Vergaderdatum en -tijd	11 april 2022, 09:00 - 09:45 uur
Vergaderplaats	Digitaal
Aanwezigen	Staatssecretaris T&D (voorzitter), persoonsgegevens
	persoonsgegevens
	Persoonsgegevens ambtelijke ondersteuning.

Agendapunten

1. Opening
2. Vaststellen verslag Bestuurlijk Overleg 7 februari en Bestuurlijk Gesprek 17 februari
3. Stand van zaken uitvoeringstoetsen herijking
4. Stand van zaken voortgangsrapportage
5. Rondvraag
6. Sluiting

Toelichting op de agenda

Ad 3. Stand van zaken uitvoeringstoetsen herijking

De belangrijkste bespreekpunten zijn:

- Op dit moment lijken veel van de oplossingsrichtingen vooralsnog haalbaar, afhankelijk van de grootte van de doelgroep. Herkennen bestuurders dit beeld?
- Een aantal oplossingen lijkt minder goed haalbaar, of doen we concessies ten behoeve van uitvoerbaarheid die wel voor ouders belangrijk zijn. Hoe kijken bestuurders daarnaar? Is de set met vooralsnog haalbare

oplossingen politiek/maatschappelijk gezien een verbetering van het herstel voor ouders?

- Gegevensdeling tussen UHT en gemeenten lijkt voor bijna alle oplossingsrichtingen haalbaar, uitgezonderd voor de rol van aanspreekpunt voor vragen over financieel herstel. Hoe kijken bestuurders naar de uitwerking van gegevensdeling? Hoe wegen bestuurders de impact van gegevensdeling voor de rol van eerste aanspreekpunt?
- Niet alle initiatieven kunnen tegelijkertijd geïmplementeerd worden. Welke randvoorwaarden en uitgangspunten zijn bestuurlijk belangrijk in het bepalen van welke groepen ouders welk aanbod ontvangen en wanneer?

Beslispunt herijking

Twee dilemma's ter afweging in dit bestuurlijk overleg:

1. Gegevensdeling: de benodigde gegevensdeling tussen UHT en gemeenten lijkt voor bijna alle oplossingen haalbaar, behalve de rol van aanspreekpunt voor vragen over financieel herstel
2. Prioritering: niet alle initiatieven kunnen tegelijkertijd geïmplementeerd kunnen worden. We zullen een prioritering moeten ontwikkelen en in het implementatieplan hiermee rekening houden.

Ad 4. Stand van zaken voortgangsrapportage

Buiten reikwijdte

Bespreekdocument bestuurlijk overleg VNG / Rijk herijking 11-04-2022

Context

Dit document is een bespreekdocument voor het bestuurlijk overleg van maandag 11 april 2022 tussen de staatssecretaris Toeslagen en Douane en bestuurders van de VNG over de hersteloperatie Kinderopvangtoeslag, met name over de herijking. Dit is een vervolg op de bestuurlijke overleggen van 7 en 17 februari 2022 en van 8 en 22 november 2021.

De conclusies van het BO van donderdag 17 februari waren:

- Bestuurders herkennen zich in de uitwerking van de oplossingsrichtingen en de rolverdeling tussen Rijksoverheid (UHT) en gemeenten
- Bestuurders zijn tevreden met de nadere uitwerking van de randvoorwaarden vanuit de VNG, namelijk de inzet op gegevensdeling en de doelgroepenbepaling voor de oplossingsrichtingen
- VNG en Rijk besluiten tot het starten van uitvoeringstoetsen

Het BO van 11 april is voor wat betreft de uitvoeringstoetsen van de herijking een *tussentijds* BO, waarin er *geen besluitvorming* plaatsvindt over de uitvoeringstoetsen. Wij nemen u mee in de stand van zaken en het *huidige beeld* van de *mogelijke* uitkomsten van de uitvoeringstoetsen en de afwegingen of dilemma's die daarbinnen zijn.

Leeswijzer:

- 'Bespreekdocument bestuurlijk overleg 11 april (dit document)': bevat de context van het bestuurlijke overleg, de algehele voortgang met de uitvoeringstoetsen en de voorgestelde bespreekpunten van het bestuurlijk overleg over de herijking
- 'Toelichting bespreekpunten BO herijking': bevat toelichting op de bespreekpunten en de bestuurlijke weging die daaraan ten grondslag ligt. Het bespreekdocument verwijst u naar de desbetreffende pagina in dit document waar de toelichting staat
- 'Bijlage – 'metrokaart' van herijkt herstelproces': bevat het eerste concept van de 'metrokaart' met hoe ouders door het herijkte herstelproces heen gaan

Bespreekpunten voor het BO:

1. Kennis te nemen dat de uitvoerings- en haalbaarheidstoetsen iets over de helft zijn in het proces van de toetsen
 - De verwachting is dat de uitvoerings- en haalbaarheidstoetsen eind april afgerond zijn
 - Wat met name tijd kost is de afstemming tussen uitvoering van UHT en VNG, en het uitwerken welke ouders wanneer welk aanbod krijgen (zie ook bespreekpunt 6)
2. Bespreken dat *op dit moment* veel van de oplossingsrichtingen van de herijking *vooral nog haalbaar lijken*, afhankelijk van de grootte van de doelgroep (**slide 2**)
 - Dit kan nog veranderen, aangezien de uitvoeringstoetsen nog niet zijn afgerond

- Vandaag gaan we dieper in op de dilemma's die ten grondslag liggen aan de oplossingen die mogelijk haalbaar of niet/minder goed haalbaar lijken (bespreekpunt 4)
 - **Ter bespreking:** Herkennen bestuurders het beeld dat veel van de oplossingsrichtingen vooralsnog haalbaar lijken?
3. Bespreken dat het doel van de herijking vanuit het perspectief van ouderbeleving in de uitvoeringstoetsen soms ondergeschikt dreigt te raken **(slide 3)**:
- Er zijn juist een aantal oplossingsrichtingen die voor ouders belangrijk zijn en die niet/minder goed haalbaar lijken
 - In de uitvoeringstoetsen ligt de focus vooral op haalbaarheid, waardoor de beoogde impact voor ouders bij de invulling van oplossingen ondergeschikt kan raken
 - Vanuit het perspectief van ouders duurt het lang voordat zij de beoogde effecten van de herijking zullen merken
 - Daarom is het belangrijk om in de uitvoering aandacht te houden voor de bedoeling van oplossingen en waarom die voor ouders belangrijk zijn, en moeten we het prioriteringsvraagstuk echt benaderen vanuit ouders en hoe we beschikbare capaciteit het beste voor hun behoeften kunnen inzetten
 - **Ter bespreking:** Is de huidige set met vooralsnog haalbare oplossingsrichtingen politiek en maatschappelijk gezien een verbetering van het herstel voor ouders?
4. Bespreken van de oplossingen die minder goed haalbaar lijken **(slide 4)**:
- Volledig uitsluitel gedupeerdheid na eerste toets:
 - We kunnen ouders pas na de integrale beoordeling volledige zekerheid geven over hun gedupeerdheid, omdat een "nee" op de eerste toets alsnog een "ja" kan worden in de integrale beoordeling. Om iedereen met een "nee" op de eerste toets volledig zekerheid te geven, zouden we voor hen eigenlijk een integrale beoordeling moeten doen als onderdeel van de eerste toets, maar daarmee bereiken we geen versnelling
 - Om ouders toch snel duidelijkheid te geven, stellen we alternatieven voor, zoals versnelde integrale beoordelingen voor niet-gedupeerden waarbij geen twijfel bestaat en dossiers die relatief eenvoudig zijn
 - Aanspreekpunt bij gemeenten zoals gepresenteerd op het BO in februari, vanwege afhankelijkheid van gegevensdeling (zie bespreekpunt 5)
 - De vaststellingsovereenkomst, omdat deze in de uitgezochte gekaderde variant niet goed aansluit op de behoefte van ouders en qua uitvoering meer werkzaamheden vraagt dan de huidige route met de integrale beoordeling
 - Het portal met gegevens voor ouders, omdat het IV-portfolio bij de Belastingdienst zo vol zit dan zij het portal niet kunnen bouwen. Er wordt gekeken of een andere partij (ICTU) deze taak op zich zou kunnen nemen, om de ambitie toch waar te kunnen maken
 - **Ter bespreking:** hoe kijken bestuurders naar deze set oplossingen die minder haalbaar lijken?

5. Bespreken dat de benodigde gegevensdeling tussen UHT en gemeenten voor bijna alle oplossingen (o.a. driegesprek en urgentiebepaling door gemeenten) haalbaar lijkt (**slide 5**), maar uitgezonderd is de rol van aanspreekpunt voor vragen over financieel herstel (**slide 6**)

- UHT kan de benodigde informatie die gemeenten nodig hebben voor het aanspreekpunt grotendeels leveren, maar er zijn twee knelpunten:
 - UHT kan geen actuele planning per casus leveren omdat deze informatie niet bekend is, terwijl dit juist een van de meest gestelde vragen is door ouders aan de gemeente
 - UHT kan de informatie die wel beschikbaar is niet leveren op de manier waarop gemeenten dat wensen, namelijk alleen via een dagelijks te verzenden bestand en niet via een webportaal. Voor gemeenten is dit praktisch moeilijk te organiseren, omdat het bestand opgeknipt zou moeten worden per hulpverlener en verspreid moeten worden per hulpverlener. Het volledige bestand delen met de hulpverleners is AVG-technisch niet mogelijk, want hulpverleners mogen alleen inzicht hebben in gegevens van ouders die zij zelf ondersteunen
- De voorlopige implicatie hiervan is dat gemeenten in de uitvoeringstoetsen beoordelen dat zij hun rol als aanspreekpunt niet volledig kunnen vervullen.
- Voor ouders vervult een vast gezicht of aanspreekpunt bij de gemeente nog steeds een zeer waardevolle rol. Ouders hebben vooral behoefte aan iemand die naast hen staat, een luisterend oor biedt en hen kan helpen bij het doorlopen van het herstelproces. Deze ondersteuning bieden gemeenten vaak al, maar veel ouders zijn de gemeente misgelopen en zijn niet goed op de hoogte van wat de gemeente voor hen kan betekenen. Gemeenten zien kansen voor verdieping en versteviging van de uitvoering van deze brede ondersteuning door aanvullende gegevensdeling
- Er moet nog verder worden uitgezocht wat de technische mogelijkheden zijn voor het delen van gegevens, met name op het gebied van autorisaties
- Op het volgende BO hebben we verder uitgediept wat de impact is van deze gegevensdeling op de mogelijkheid van gemeenten om de oplossingsrichtingen uit te voeren
- **Ter bespreking:** hoe kijken bestuurders naar de uitwerking van gegevensdeling? Hoe wegen bestuurders de impact van gegevensdeling voor de rol van eerste aanspreekpunt?

6. Bespreken dat niet alle initiatieven tegelijkertijd geïmplementeerd kunnen worden en er een prioritering ontwikkeld moet worden en hier rekening mee gehouden moet worden in het implementatieplan.

- Binnen deze prioritering houden we rekening met de context in de uitvoering (**slide 7**). Het gaat hier niet alleen om het aantal benodigde FTE en mogelijke opschaling, maar ook om verandermanagement. UHT is een organisatie die meerdere regelingen uitvoert en waar in de afgelopen 2 jaren continu veranderingen gaande zijn, en voor de VNG/gemeenten vraagt dit implementatie in alle 345 verschillende gemeenten

- Rekening houdend met deze context, stellen UHT, VNG en ouderbeleving voor om in te zetten op een passend aanbod voor alle ouders binnen het vernieuwde herstelproces **(slide 8)**
- Uitgangspunten zijn daarbij als volgt:
 - We benaderen prioritering vanuit het perspectief van de ouder: hoe zetten we beschikbare capaciteit optimaal in om behoeften van ouders te vervullen. Het doel is dat het totaalpakket een kwalitatief en kwantitatief merkbare verandering voor ouders oplevert
 - Ouders die nieuw instromen in het proces, die krijgen het nieuwe 'herstelspoor' waarin de oplossingsrichtingen van de herijking verwerkt zijn **(bijlage metrokaart)**.
 - Ouders die al in het proces zitten die komen op het nieuwe 'spoor'. We stellen voor om tussen ouders te differentiëren, per groep hun behoefte te bepalen, en ouders op basis daarvan een aanbod te doen **(slide 9)**.
 - In de komende weken gaat het herijkingsteam proberen de differentiatie en behoeftebepaling op hoofdlijnen per subgroep uit te voeren **(slide 10)**.
 - Voor afronding van het financieel herstel is het voorstel om ouders na de eerste toets in te delen in de categorie versnelde beoordeling of integrale beoordeling, om een efficiënt beoordelingsproces te bevorderen en capaciteit zowel in te zetten op schrijnende gevallen / zwaarst gedupeerden, als op het versneld afronden van minder complexe dossiers om ouders snel duidelijkheid te bieden **(slide 11)**
- Dit aanbod zal niet voor iedere ouder meteen beschikbaar zijn
- Waar we discussies hebben over welke groep ouders welk aanbod krijgt, dan merken we dat we daar met UHT, VNG en ouderbeleving in gezamenlijkheid uitkomen
- Op het volgende BO leggen we de differentiatie en behoeftebepaling per subgroep op hoofdlijnen neer. Daarnaast doen we een voorstel voor een aanpak en criteria waarmee we binnen de uitvoering van UHT en gemeenten kunnen bepalen welke ouders welk aanbod ontvangen en welke oplossingen en groepen ouders we prioriteren. Dit maakt ook dat we flexibiliteit houden om acute en urgente gevallen sneller op te pakken
- **Ter bespreking:** Welke randvoorwaarden en uitgangspunten zijn bestuurlijk belangrijk in het bepalen van welke groepen ouders welk aanbod ontvangen en wanneer?

7. Kennis te nemen van de vervolgstappen **(slide 12)**

- In april verwachten UHT en VNG de uitvoeringstoetsen af te ronden
- BO/ACTH/MCTH: BO op 16 mei, ACTH op 19 mei, MCTH op 31 mei
- Besluitvorming VNG: VNG commissie PSI op 14 april, schriftelijke ronde bij commissie PSI tussen 10-12 mei, VNG bestuur op 30 mei
- Kamerbrief: verzending vermoedelijk begin juni
- Financiering van de oplossingsrichtingen van de herijking: De staatssecretaris T&D heeft bij de voorjaarsnota een claim ingediend voor de kosten van de oplossingsrichtingen van de herijking. Deze wordt naar verwachting in juni in de Tweede Kamer en in september in

de Eerste Kamer besproken. Het herijkingsteam bepaalt nog welke opties er zijn om toch eerder over (delen van) de financiering te beschikken

- Voorbereiding implementatie in parallel met besluitvorming. Start implementatie zsm na besluitvorming
8. Kennis te nemen van een aantal overige afwegingen en uitvoeringsvraagstukken binnen de oplossingsrichtingen **(vanaf slide 15)** die we ter informatie bijvoegen, maar die niet ter bespreking voorliggen op dit bestuurlijk overleg. We denken dat de meeste van deze afwegingen in de ambtelijke stuurgroep opgelost kunnen worden:
- Doorgeven gegevens niet-geduceerden voor reguliere ondersteuning sociaal domein
 - Urgentiecriteria
 - Doelgroepen en aantallen driegesprekken

Rijksoverheid

Toelichting
bespreekpunten
tussentijdse uitkomsten
uitvoering- en
haalbaarheidstoetsen
Herijking

Bestuurlijk Overleg Rijk/VNG
11 april 2022

Context van dit document

Dit document is bevat de toelichting op de bespreekpunten voor het bestuurlijk overleg van maandag 11 april 2022 tussen de staatssecretaris Toeslagen en Douane en bestuurders van de VNG over de hersteloperatie Kinderopvangtoeslag, met name over de herijking. Dit is een vervolg op de bestuurlijke overleggen van 7 en 17 februari 2022 en van 8 en 22 november 2021.

De stukken voor dat bestuurlijk overleg bestaan uit

- 'Bespreekdocument bestuurlijk overleg 11 april': bevat de context van het bestuurlijke overleg, de algehele voortgang met de uitvoeringstoetsen en de voorgestelde bespreekpunten van het bestuurlijk overleg
- 'Toelichting bespreekpunten BO herijking' (dit document): bevat toelichting op de bespreekpunten en de bestuurlijke weging die daaraan ten grondslag ligt. Het bespreekdocument verwijst u naar de desbetreffende pagina in dit document waar de toelichting staat
- 'Bijlage - 'metrokaart' van herijkt herstelproces': bevat het eerste concept van de 'metrokaart' met hoe ouders door het herijkte herstelproces heen gaan

Veel oplossingsrichtingen uit de herijking lijken functioneel haalbaar

Haalbaarheid totaalpakket oplossingen afhankelijk van grootte doelgroepen en behoeften ouders

	Vooralsnog haalbare oplossingen; <u>nog geen</u> bestuurlijke afwegingen / dilemma's ²	Mogelijk haalbare oplossingen; wel met bestuurlijke afwegingen / dilemma's	Niet / moeilijk haalbare oplossingen; bestuurlijke afwegingen / dilemma's
1. Proces t/m eerste toets	- Aanmelding - Fysieke informatiepakketten - Ouder voorlichten over goede rechtshulp - Uitslaggesprek eerste toets - Versnelde afronding niet-geduceerden - Versneld afronden wanneer 30k waarschijnlijk volstaat - Versneld afwijzen na aanmelding (bij niet geduceerd) - Registratie niet-geduceerden voor reguliere ondersteuning sociaal domein		- Volledig uitsluitel na eerste toets
2. Driegesprek en vast aanspreekpunt	- Afrondend gesprek na uitslaggesprek - Inzetten ervaringsdeskundige - Urgentiebepaling - Driegesprek		1 Aanspreekpunt bij gemeente (afhankelijkheid van gegevensdeling)
4. Vaststellingsovereenkomst		Alternatieve variant schikingsroute (VSO)	- Gekaderde schikking (VSO)
6. Operationele samenwerking UHT en gemeenten	- Desk bij UHT voor gemeenten		
7. Gegevensdeling UHT en gemeenten		1 Gegevensdeling UHT naar gemeenten	- Portal ten behoeve van gegevensvoorziening aan ouders
2 Overkoepelend dilemma: Prioritering oplossingen en subgroepen ouders			
1. Haalbaarheid van deze oplossingen afhankelijk van de grootte van de doelgroep en behoeften ouders			X Ter afweging in dit bestuurlijk overleg 2

Vanuit ouderbeleving lijkt het doel van de herijking in de uitvoerings- toetsen met focus op haalbaarheid soms ondergeschikt te raken

In het najaar van 2021 prioriteerden we oplossingen in de herijking op een combinatie van haalbaarheid en impact van ouders. Nu in de uitvoeringstoetsen lijkt de focus vooral op haalbaarheid, en dreigt de beoogde impact voor ouders (en daarmee het doel van de herijking) ondergeschikt te raken

Oplossingen die voor ouders belangrijk zijn vallen af om haalbaarheid

- ➔ **Ouderportaal:** nodig om ouders hetzelfde informatieniveau te geven en rust/vertrouwen dat ze niet vergeten zijn. Niet haalbaar om intern uit te voeren vanwege IV capaciteit Belastingdienst
- ➔ **VSO:** geeft ouders het gevoel van gelijkwaardigheid. 'Gekaderde' variant geeft daar onvoldoende invulling aan

De invulling van sommige oplossingen wordt technisch ingevuld ipv vanuit het perspectief van ouders

- ➔ **Aanspreekpunt:** VNG vindt front office rol niet haalbaar voor gemeenten. Voor ouders gaat het veel meer over de gemeente die pro-actief contact met hen opneemt

Het perspectief van rechtmatigheid wint vaak van doelmatigheid

- ➔ **Integraal herstel:** heel belangrijk voor ouders die klem zitten. Veel perspectieven vanuit proces of (juridische) functie die feitelijk vertragen of tegenhouden

Het duurt lang voor ouders voordat er wat verandert

- ➔ Ouders waren in najaar 2021 positief over voorgestelde oplossingen, maar bij ouders leeft het gevoel dat er nog steeds niets is veranderd

Zie volgende pagina voor verdieping op oplossingen die onhaalbaar lijken

Nu een zorg dat we te weinig het proces echt verbeteren vanuit het perspectief van ouders ☑
Meer aandacht nodig in uitvoering voor de bedoeling van oplossingen en waarom die voor ouders belangrijk zijn, en prioritering echt benaderen vanuit ouders en hoe we beschikbare capaciteit het beste voor hun behoeften kunnen inzetten

Toelichting op oplossingsrichtingen die minder goed haalbaar lijken te zijn

Oplossing	Perspectief ouders	Haalbaarheid	Vervolgstep
volledig uitsluitel eerste toets	Het is onwenselijk dat ouders na de eerste toets geen duidelijkheid hebben bij over hun status gedupeerdheid. Tegelijkertijd is een IB in complexe gevallen noodzakelijk en wenselijk , want voor een deel van de ouders kan een afwijzing op de Cathuisregeling alsnog leiden tot een gedupeerde status op basis van de integrale beoordeling	Deze oplossing gaan we op een andere manier invullen om het gewenste resultaat van snel duidelijkheid voor ouders te behalen. We kunnen ouders pas na de integrale beoordeling volledige zekerheid geven over hun gedupeerdheid, omdat een "nee" op de eerste toets alsnog een "ja" kan worden in de integrale beoordeling. Om iedereen met een "nee" op de eerste toets volledige zekerheid te geven, zouden we een integrale beoordeling moeten doen als onderdeel van de eerste toets, maar daarmee bereiken we geen versnelling	Diverse alternatieve activiteiten om ouders toch snel duidelijkheid te geven: <u>Voor nieuwe aanmeldingen:</u> Versnelde integrale beoordelingen voor niet-gedupeerden waarbij geen twijfel bestaat <u>Voor rework:</u> - Versnelde integrale beoordelingen van eenvoudige dossiers die via data-analyse geïdentificeerd worden - Voor specifieke groepen mogelijk opnieuw een eerste toets (in nieuwe stijl) of naar voren halen van de IB
Aanspreekpunt bij gemeente	<i>Verdieping op volgende pagina's</i>		
Gekaderde VSO	De gekaderde VSO op basis van een beoordelingsprotocol werkelijke schade geeft de ouder niet significant meer regie dan in de IB , waar het verhaal van de ouder ook een belangrijke rol speelt, of CWS, waar ook met de ouder wordt gezocht naar aannemelijkheid	Deze gekaderde variant vraagt veelal dezelfde werkzaamheden als de reguliere route, met mogelijk meer uitvoeringsdruk als gedupeerden hun dossier opvragen. Bovendien is het uitvoeringstechnisch lastig om uit te voeren in twee sporen	We zijn nu bezig met het uitwerken van alternatieve varianten van de vso waar we nauwkeurigheid en/of objectiviteit van het beoordelingskader gedeeltelijk laten vieren t.b.v. versnelling en een betere ouderbeleving
Portal gegevens voorziening aan ouders	Voor ouders is inzicht in de status van hun proces en dossier belangrijk in het terugwinnen van vertrouwen en verminderen van stress	Het IV-portfolio bij de Belastingdienst zit zo vol dat er op dit moment geen ruimte is om het portal te bouwen, Lenzij we herprioriteren	Er wordt gekeken of een andere partij (ICTU) deze taak op zich zou kunnen nemen, om de ambitie toch waar te kunnen maken

Benodigde gegevensdeling voor nieuwe rollen van gemeenten is haalbaar, met uitzondering van de rol van aanspreekpunt voor vragen over financieel herstel

		Gegevensdeling haalbaar?
 Driegesprek	Alle benodigde gegevens beschikbaar	✓
 Urgentiebepaling	Alle benodigde gegevens beschikbaar	✓
 Aanspreekpunt	Is aanspreekpunt voor alle vragen en zorgen en luisterend oor voor de ouder	✗
	Helpt met voorbereidingen en is aanwezig bij driegesprek(ken)	✓
	Ondersteunt bij het doorlopen van het hersteltraject	✓
	Vormt linking pin met andere partijen in het ondersteuningsaanbod	✓

UHT kan gegevens niet op de door VNG gewenste manier leveren, waardoor gemeente als 'front office' niet haalbaar lijkt

Behoeften van gemeenten	Levering door UHT		Weging haalbaarheid VNG
Gegevens	Aanleverfrequentie	Aanlevermethode	Haalbaarheid
Persoonsgegevens + verzoek	✓ Dagelijkse update	Excelbestand via portaal	✗ UHT kan dagelijks een bestand met gegevens leveren, maar actuele planning per casus is niet beschikbaar. Voor gemeenten is dit niet uitvoerbaar:
Status en voortgang van ouder in proces	✗ Dagelijkse update	Excelbestand via portaal	- Dagelijkse update over details voortgang per hulpverlener praktisch niet te organiseren - Hulpverleners zouden i.v.m. de AVG alleen toegang mogen hebben tot gegevens van ouders die zij ondersteunen
Gecommuniceerde termijnen + type brieven	✓ Dagelijkse update	Excelbestand via portaal	
Inhoud brieven/communicatie naar ouder	✓ Op verzoek	PDF / telefonisch	✗ Iedere PDF is een 'los document' om uit het gegevensportaal UHT te downloaden. Dit is niet uitvoerbaar voor gemeenten
Uitkomst / toelichting 1 ^{ste} toets / IB	✓ Op verzoek	Excel via portaal / PDF / telefonisch	✗ De uitkomst is te ontsluiten via Excel. Echter de toelichting/beschikking is opgenomen in de brief/PDF. De reden van toekenning/afwijzing is telefonisch opvraagbaar
Logboek met contacten ouder – UHT	✓ Op verzoek / bij update	Telefonisch	✗ Deze informatie is beschikbaar bij UHT, maar volgens de VNG niet geschikt om geautomatiseerd te ontsluiten. Memo en notities van medewerkers lopen door elkaar in systeem
Terugmelding naar UHT	✓ Dagelijks of wekelijks	Excel via portaal	✗ Bij gezamenlijk gebruik van data zal een terugmeldfunctie ingericht moeten worden om actualiteit en juistheid van gegevens te borgen

UHT kan geen actuele planning per casus leveren omdat deze informatie niet bekend is, terwijl dit wel een van de meest gestelde vragen is door ouders aan de gemeente

De voorlopige weging hiervan is dat gemeenten de oorspronkelijke invulling van het aanspreekpunt als 'front office' van de hersteloperatie volgens de VNG niet volledig kunnen vervullen

Niet alle oplossingen kunnen we tegelijkertijd implementeren vanwege beperkingen in capaciteit en noodzaak tot goed verandermanagement

Capaciteit is beperkt en niet zomaar op te schalen

UHT Teams	Capaciteits-status ¹	Relevante herijkingsinitiatieven ¹
Service team	■ ■ ■ ■ ■	- Aanmeldgesprek - Driegesprek
30k team	■ ■ ■ ■ ■	- Volledig uitsluit na eerste toets - Afsluiten na 30k - Versnelde afronding bij geen gedupeerdheid - Uitslagfase
PZB'ers	■ ■ ■ ■ ■	- Afsluiten na 30k - Versnelde afronding bij geen gedupeerdheid - Driegesprek
Beoordelaars	■ ■ ■ ■ ■	- Versnelde afronding bij geen gedupeerdheid
Data & IV	■ ■ ■ ■ ■	- Versnelde afronding bij geen gedupeerdheid - Gegevensdeling

■ ■ ■ ■ ■ Beschikbare capaciteit ■ ■ ■ ■ ■ Zeer beperkte capaciteit

1. Onvolledige en indicatieve eerste inschatting; te verifiëren

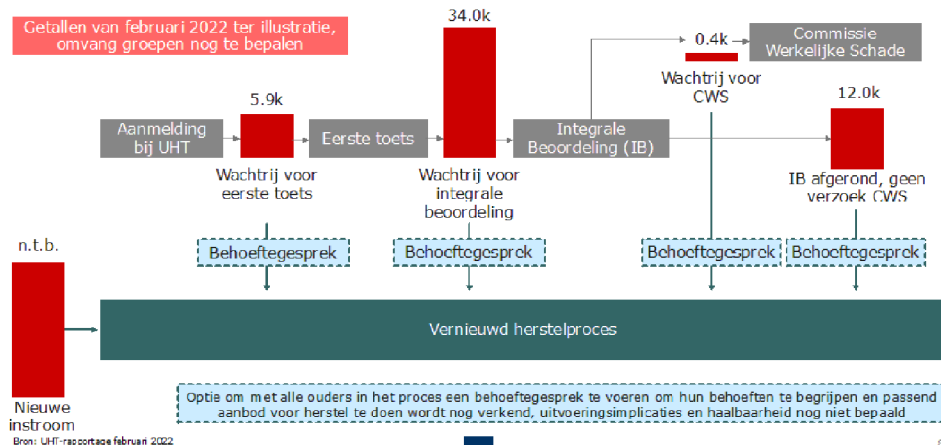
Grote veranderingen vragen ook om goede veranderprocessen die tijd kosten

- Binnen deze prioritering houden we rekening met bestaande beperkingen. Het gaat hier niet alleen om beschikbaar te maken capaciteit, maar ook om goed verandermanagement:
 - UHT is een organisatie die vele regelingen uitvoert en waar in de afgelopen 2 jaren continu veranderingen gaande zijn
 - Voor de VNG/gemeenten vraagt dit implementatie in alle 345 verschillende gemeenten

PZB-capaciteit mogelijk wel snel op te schalen om versnelde afronding na 30k of voor niet-gedupeerden groter op te pakken

Uitgangspunt bij prioritering is dat alle ouders een voor hen passend aanbod krijgen, afhankelijk van hun behoefte en plek in het proces

Getallen van februari 2022 ter illustratie,
omvang groepen nog te bepalen

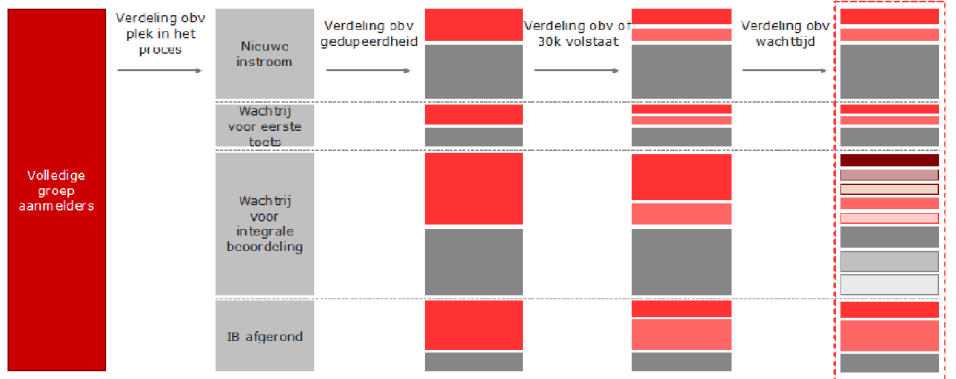

Bron: UHT-rapportage februari 2022

8

Voor alle ouders hopen we door differentiatie en behoeftenbepaling tot een passend aanbod te kunnen komen

Illustratief

We kijken binnen en tussen groepen ouders naar de juiste balans tussen behoeften ouders en haalbaarheid in uitvoering

Illustratief voorbeeld van mogelijke uitwerking voor een subgroep

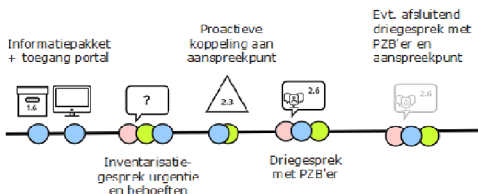
Subgroep

- Wachtrij voor IB (heeft oude lichte toets gehad)
- Aangemerkt als gedupeerd
- Waarschijnlijk recht op meer dan 30k
- Wacht 1+ jaar op toekenning PZB'er sinds uitslag eerste toets

Behoeften

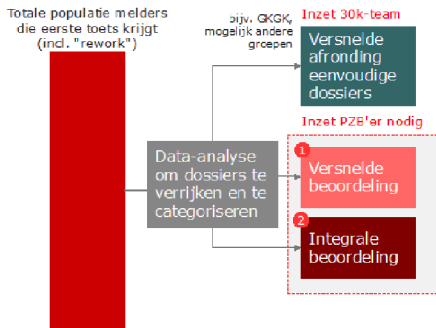
- Groep is in veel gevallen de gemeente misgelopen en wacht af tot de gemeente proactief contact zoekt, maar de gemeente mag dit vaak niet meer doen
- Behoeft aan voorlichting en een koppeling met gemeente, hoeft niet altijd in een driegesprek
- Groep heeft grote informatieachterstand over het herstelproces en wat hen te wachten staat, het proces duurt het al zo lang dat ouders onzeker worden over de status en voortgang

Voorgestelde invulling herstelproces

Voorstel is om ouders na eerste toets (incl "rework") in twee categorieën te verdelen om efficiënte beoordeling te bevorderen

Verrijking dossiers en differentiatie tussen ouders bevordert efficiëntere beoordeling

Voorstel om PZB'ers op te splitsen in twee teams die zich richten op versnelde en integrale beoordeling

1 Versnelde beoordeling

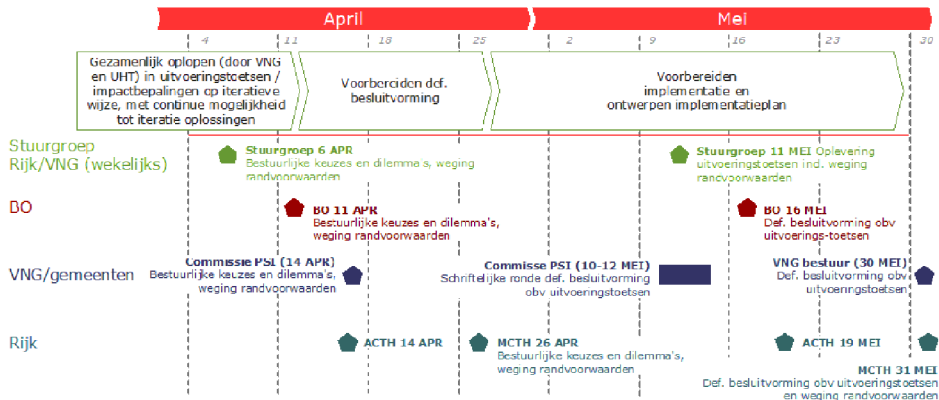
- Dit team richt zich op ouders die waarschijnlijk niet gedupeerd zijn of met grote waarschijnlijkheid niet meer dan 30k zullen ontvangen
- Hiermee handelen we relatief eenvoudige dossiers sneller af en zorgen we dat ouders **eerder duidelijkheid** krijgen over hun status gedupeerdheid of het financieel herstelproces na 30k versneld kunnen afronden

2 Integrale beoordeling

- Dit team richt zich op ouders waarvoor een integrale beoordeling nodig is om gedupeerdheid te bepalen, en ouders die mogelijk recht hebben op meer dan 30k
- Hiermee helpen we **schrijnende gevallen** (zoals ouders die wel gedupeerd zijn, maar obv eerste toets nog niet in aanmerking komen voor Catshuisregeling) en **zwaarst gedupeerden** (>30k) het snelst

Dossiers binnen een categorie worden volgens FIFO-principe opgepakt met in achtname van **urgentiebepaling**. Risico hierbij is dat groep met urgentie zo groot wordt dat ook ouders in acute problemen niet direct aan de beurt zijn – in dat geval moeten we urgentiecriteria mogelijk herzien

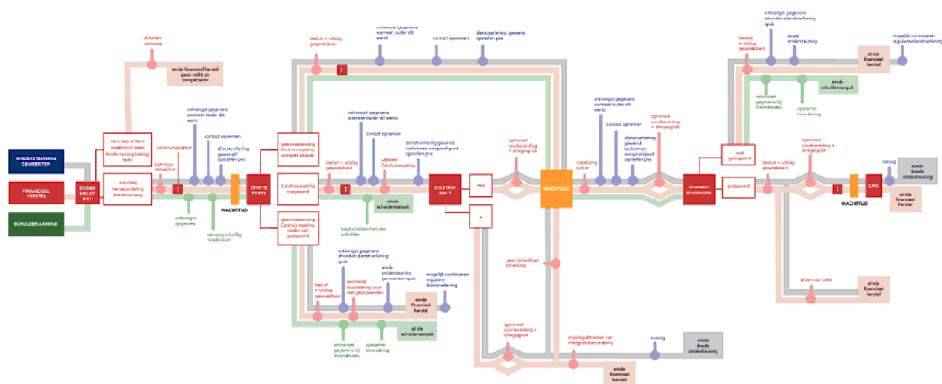
Algehele voortgang: uitvoerings- en haalbaarheidstoetsen op schema

Bijlage: metrokaart voorgesteld herijkt herstelproces

Totaal aan oplossingsrichtingen biedt differentiatie in aanpak afhankelijk van de situatie en behoefte van ouders

Bijlage: overige afwegingen

- 1 Doorgeven gegevens niet-geduceerden t.b.v. reguliere hulp
- 2 Urgentiecriteria
- 3 Doelgroepen en aantallen driegesprekken

Doorgeven gegevens niet-geduceerden aan gemeenten t.b.v. reguliere hulp

Inleiding

UHT registreert in het nieuwe proces aanvragers voor andere regelingen of burgers zonder KOT-recht. Deze aanvragen worden in een verkort proces afgehandeld. Het betreft burgers die een beroep doen op de Catshuisregeling doen en in sommige gevallen vanwege financiële en schuldenproblematiek. Om verergering van deze problemen te voorkomen is het voor gemeenten wenselijk om de gegevens van deze aanvragers te ontvangen. De informatie zal niet worden gebruikt in het kader van de brede ondersteuning van gemeenten ihkv het herstelproces, maar kunnen door gemeenten in de reguliere dienstverlening worden benadord en opgepakt.

Uitvoeringsvraag: Gemeenten willen deze informatie graag ontvangen, maar het ontvangen van deze gegevens is niet vrijblijvend. Als UHT gegevens zou gaan delen, dan moet het zeker zijn dat gemeente obv die gegevens handelen

Doorgeven gegevens niet-gedupeerden ten behoeve van reguliere hulp gemeente

Impact op de ouder	Bijdrage aan ouderbeleving	Gegevens niet-gedupeerden overdragen aan gemeenten Overdracht naar de gemeente is belangrijk. Voor (mogelijk) gedupeerde ouders weinig impact, want dit vraagt geen inzet van toets- of IB-capaciteit	Gegevens niet-gedupeerden <u>niet</u> overdragen aan gemeenten Niet gedupeerden die mogelijk wel te maken hebben met ernstige (schulden)problematiek komen niet direct terecht bij het juiste loket voor reguliere hulp bij de gemeente
Impact op de uitvoering	Impact op UHT	Geen impact	Geen impact
	Impact op gemeenten	- Ontvangst data inwoners leidt tot verplichtingen & afspraken hoe en binnen welke tijd op te volgen - Ontvangst data leidt tot extra capaciteitsbeslag sociaal domein	- Inwoners met schulden (aanmelders obv vrijwillig moratorium) blijven langer buiten beeld, waardoor schulden toenemen (inwoner komt later/niet in beeld) - Inwoner met een bredere hulpvraag dan financien blijft buiten beeld
	Financiële impact	Financieel- en capaciteitsbeslag op reguliere dienstverlening gemeenten	Op langere termijn zwaardere/grotere problematiek met dito beslag op financien/capaciteit gemeenten

Specificeren en verbeteren van urgentie-criteria heeft risico dat groep met urgentie te groot wordt

In urgente gevallen kunnen ouders urgentie krijgen in het proces van financieel herstel. Urgentie voor financieel herstel kan zowel door UHT als door de gemeente worden vastgesteld. Als een (mogelijk) gedupeerde wordt aangemerkt als urgent, krijgt de ouder voorrang op de volgende stap in het financieel herstelproces bij UHT, bijvoorbeeld op de eerste toets of de integrale beoordeling.

Huidige urgentiecriteria

UHT helpt alleen de meest urgente groep met urgentie waarbij er geen twijfel over is of een ouder acuut geholpen moet worden

Voorgestelde urgentiecriteria in de herijking

Een ouder (en gezin) komt in aanmerking voor urgentie als die **zich bevindt of dreigt te bevinden** in een van de volgende situaties:

- (Dreigende) uithuiszetting
- (Dreigende) afsluiting nutvoorzieningen
- Gedwongen verkoop huis
- Humanitaire gronden (vb. ziekte, overlijden)
- Ongewenste onomkeerbaarheid (vb. terminale naaste in buitenland, tijdelijk stoppen eigen bedrijf)
- Leetgeld (ook voor OIB)
- Mijlpalen die dreigen overschreden te worden i.h.k.v. uithuisplaatsingen kinderen

Daarnaast moet ook gelden:

- Het resultaat van de volgende stap in het financieel herstelproces (bijvoorbeeld status als erkend gedupeerd en/of de uit deze stap volgende compensatie) moet het verschil maken om bovenstaande situaties op te lossen dan wel te voorkomen

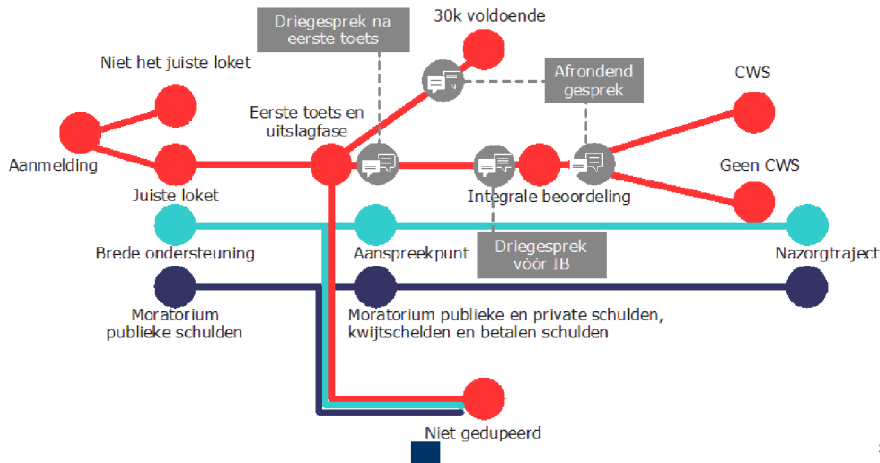
Uitvoeringsvraag: het verruimen van urgentiecriteria betekent dat een grotere groep ouders voorrang krijgt in het financieel herstelproces. Risico hierbij is dat de groep zo groot wordt dat ook ouders in acute problemen niet direct aan de beurt zijn voor de volgende stap in het financieel herstelproces

Impact van opties voor urgentiecriteria op ouderbeleving en urgentiecriteria

	Huidige urgentiecriteria	Voorgestelde urgentiecriteria
Impact op de ouder	Inschatting aantal ouders die in aanmerking komen	4-8% n.t.b.
	Bijdrage aan ouderbeleving ¹	Onder deze criteria wordt alleen de meest urgente groep geholpen waarbij er geen twijfel over is of een ouder acuut geholpen moet worden. Voor een beperkte groep ouders in de wachtrij een kwestie van tijd voor ze afglijden tot een acute situatie Voor een kleine groep ouders een groot voordeel, omdat zij nu voorrang krijgen terwijl lang wachten voor hen onvermijdelijk zal leiden tot crisis. Voor een grote groep klein nadeel want lichte vertraging, maar een betere beleving. Ouders gunnen elkaar voorrang waar het nodig is en kunnen wachten onder deze voorwaarden
Impact op de uitvoering	Impact op UHT	Beperkt, want geen toename in aantal urgente casussen. Benodigde capaciteit is beperkt Het aantal ouders dat met urgentie wordt behandeld stijgt, wat meer capaciteit van UHT vraagt voor de urgente groep
	Impact op gemeenten	Uitgaande van een nieuw proces (kunnen voordragen van urgentie) heeft impact op gemeenten Urgentiecriteria en het proces voor urgentiebepaling helpen gemeenten om ouders voor wie status gedupeerdheid van belang is eerder ook op andere terreinen te kunnen helpen

1. Eerste inzichten op basis van de kennis van het voorgaande onderzoek en één coördinatie-sessie over urgentiecriteria, nog onvoldoende voor een afgewogen uitspraak

Er zijn drie momenten in het proces waarop mogelijk een driegesprek plaatsvindt, maar alleen als de ouder daar behoefte aan heeft

Uitvoeringsvraagstuk doelgroepen en aantal driegesprekken

Anleiding

In het kader van de herijkingsvoorstellen is het driegesprek verder ontwikkeld en zijn we uitgekomen op meerdere momenten waarop het driegesprek passend lijkt. Het driegesprek vindt plaats op initiatief van de ouder. Het wordt (uitgaande van de rol van gemeenten als aanspreekpunt) georganiseerd door de gemeente in afstemming met ouder en UHT.

Toelichting

Voor UHT en gemeenten is het organiseren en deelnemen aan meerdere (maximaal drie) driegesprekken per ouder een omvangrijke operatie die veel capaciteit vraagt. De VNG verwacht enerzijds niet dat alle ouders drie driegesprekken willen; anderzijds kunnen de driegesprekken veel deelvragen voorkomen en helpen met emotioneel herstel. Vanuit ouderbeleving wordt dit beeld van de VNG gedeeld. Het voorstel is om het eerste driegesprek zo in te richten dat er al een natuurlijke selectie en een prognose voor het verdere verloop/behoefte aan gesprekken ontstaat. Dit maakt een betere inschatting van wat werkelijk nodig zal zijn aan inzet/capaciteit op dit vlak mogelijk. In principe één driegesprek per ouder, indien in casus nodig dan wel meerdere, ter afweging aan de professional die de gesprekken voert: VNG/UHT. Op de volgende pagina doen we een voorstel voor de doelgroepen van de driegesprekken op verschillende momenten

Uitvoeringsvraag: driegesprekken kosten veel capaciteit en zijn niet direct op te schalen, en tegelijkertijd leveren ze een grote bijdrage aan het (emotionele) herstel van ouders en het kunnen aanpassen van de inzet op de behoefte van een ouder

Voorstel voor doelgroepen driegesprekken per moment

	Driegesprek na eerste toets	Driegesprek vóór IB	Afrondend driegesprek
Beschrijving en doel gesprek voor ouder	- Gesprek met UHT voor excuses, erkenning, persoonlijk contact, duiding en informatie over vervolg – niet nodig dat eigen PZB'er aanwezig is - Gesprek met de gemeente om te zorgen dat de ouders die hulp nodig hebben deze ook vinden bij hun gemeente	- Direct input/verhaal voor IB, op grond hiervan passende brede ondersteuning inzetten - Ouder, gemeente en PZB'er vormen driemanschap op grond van hetzelfde verhaal ouder - Efficiënte start van IB: eigen PZB'er aanwezig	- Emotionele afronding bij beëindiging proces financieel herstel - Inzetten passende brede ondersteuning na mijlpaal - Voorkomen onnodige instroom volgende processtap financieel herstel
Aanwezigen	- Ouder, evt. met iemand die ouder bijstaat, ervaringsdeskundige of gezinslid - UHT - Gemeente	- Ouder, evt. met iemand die ouder bijstaat, ervaringsdeskundige of gezinslid - UHT - Gemeente (optioneel)	- Ouder, evt. met iemand die ouder bijstaat, ervaringsdeskundige of gezinslid - UHT - Gemeente (optioneel)
Doelgroep	- Ouders die zijn aangemerkt als gedupeerde en waarvoor het financieel herstelproces wordt voortgezet - Ouders waarvoor nog geen duidelijkheid kan worden gegeven na eerste toets	- Ouders voor wie IB-proces start, specifiek ouders waarbij er na de eerste toets nog geen driegesprek heeft plaatsgevonden	- Ouders voor wie 30k voldoende is en waarvoor het financieel herstelproces versnel wordt afgerond - Ouders voor wie de IB is afgerond en die nog behoefte hebben aan een gesprek
Buiten doelgroep	- Niet-gedupeerden waarvoor het proces versneld wordt afgerond - Ouders voor wie 30k voldoende is en waarvoor het financieel herstelproces versneld wordt afgerond (zie afrondend driegesprek)	- Ouders waarvoor het proces na de eerste toets versneld is afgerond of die afzien van een integrale beoordeling	- Niet-gedupeerden waarvoor het proces versneld wordt afgerond

Impact van de voorgestelde doelgroepen driegesprekken op ouders en uitvoering

	Driegesprek na eerste toets	Driegesprek voor IB	Afrondend driegesprek
Impact op de ouder	Inschatting aantal ouders die in aanmerking komen Nog te bepalen	Nog te bepalen	Nog te bepalen
	Bijdrage aan ouderbeleving ¹ Zie vorige pagina: Beschrijving en doel gesprek ouder		
Impact op de uitvoering	Bij UHT gaat het om de hoeveelheid driegesprekken en de tijd die dit kost per driegesprek. Meer driegesprekken betekent meer tijd nodig. UHT ziet voornamelijk toegevoegde waarde in het bieden van keuze aan ouder voor moment dat het voor hem/haar meest nuttig is. In principe één driegesprek per ouder, indien in casus nodig dan meerdere gesprekken, ter afweging aan professional die de gesprekken voert: VNG/UHT Gemeente organiseert de driegesprekken en bereidt deze voor met de ouder (uitgaande van de rol van gemeenten als aanspreekpunt) - Verlaging van huidige vragen over uitslag/proces - Structureren toekomstige vragen - Directe input voor samenhang brede ondersteuning en financieel herstel - Verlaging vragen van ouders over proces UHT - Direct input voor samenhang brede ondersteuning en financieel herstel - Transparantie over te zetten stappen/verwachtingen - Nadrukkelijke positionering naast de ouder voor benodigde nazorg - Directe input voor inzet/aanpassing brede ondersteuning		

Bestuurlijk Overleg VNG-Rijk over hersteloperatie Toeslagen
11 april 2022 9.00 – 09.45 uur

Conceptverslag

Deelnemers Rijk:

Staatssecretaris Toeslagen & Douane (vz)

Persoonsgegevens

Deelnemers VNG:

Persoonsgegevens

1. Opening en mededelingen

De **Staatssecretaris Toeslagen & Douane (vz)** opent de vergadering en heet iedereen van harte welkom bij het bestuurlijk overleg VNG en Rijk over het herstel toeslagen. De agenda van vandaag beslaat de stand van zaken met betrekking tot de uitvoeringstoetsen herijking en de 10^e VGR.

2. Vaststellen verslag

De BO verslagen van 7 februari en 17 februari 2022 worden geagendeerd voor het BO van 16 mei 2022.

3. Stand van zaken uitvoeringstoetsen Herijking

De **Staatssecretaris Toeslagen & Douane** geeft aan te starten met het besprekpunt gegevensdeling. Met betrekking tot gegevensdeling is er binnen de herijking veel tot stand gekomen, maar zijn er nog een aantal besprekpunten waaronder statusinformatie. De **Staatssecretaris Toeslagen & Douane** nodigt de VNG uit om in te gaan op het voorliggende besprekpunt statusinformatie in relatie tot de herijking.

De **VNG** geeft aan dat gegevensdeling op casusniveau essentieel is om als gemeenten de stap naar voren te kunnen doen. De VNG geeft aan dat op basis van de tussenstand van de herijking, de gegevensdeling een grote zorg is, en aanleiding om een winstwaarschuwing af te geven. Gegevensdeling is de kern van wat wij als gemeenten nodig hebben om aanspreekpunt te zijn voor ouders, het proces te versnellen en de zwaarst getroffen als eerste te helpen.

De **VNG** verwijst naar het BO van december 2021 en de door de VNG aangegeven randvoorwaarden om als gemeente een grotere rol in te vullen, de stap naar voren te doen. Deze randvoorwaarden zijn de voorwaarde waaronder een krappe meerderheid van de achterban ingestemd heeft met de rol van de gemeenten in deze.

Bij het niet in kunnen vullen van de randvoorwaarden is het voor veel gemeenten, ook gezien de bezetting en andere taken, moeizaam uit te voeren.

De VNG geeft aan dat er met elkaar een goed herijkingproces wordt doorlopen maar dat we de verwachtingen met betrekking tot de uitkomst wel bij moeten stellen. Laten we in deze samen optrekken als het gaat om de boodschap naar gedupeerde, de Tweede Kamer en de gemeenten.

De **Staatssecretaris Toeslagen & Douane** geeft aan te begrijpen dat gegevensdeling belangrijk is voor gemeenten om de rol waar te kunnen maken ten opzichte van de gedupeerden. De **Staatssecretaris Toeslagen & Douane** geeft aan dat er geen terughoudendheid is met

betrekking tot het delen van gegevens, ervan uitgaande dat benodigde gegevens ook beschikbaar zijn. Het overzicht, wanneer een gedupeerde geholpen kan worden, kan door het UHT aangeleverd worden. Een overzicht wat voor de gemeenten werkbaar zou zijn.

De **Staatssecretaris Toeslagen & Douane** vraagt of de VNG dit ook zo ervaart.

De **VNG** geeft aan dat een overzicht nodig is van alle gedupeerden en niet alleen de nieuwe aanmeldingen. Om als gemeenten als aanspreekpunt te kunnen fungeren voor gedupeerden is het voorwaardelijk dat gemeenten antwoord kunnen geven op de vraag wanneer een gedupeerde geholpen kan worden. Het door het UHT aangeleverde overzicht voorziet hier niet in.

De **Staatssecretaris Toeslagen & Douane** onderschrijft het belang van gegevensdeling maar benadrukt dat niet alle informatie beschikbaar is. Ook voor het UHT is het niet altijd aan te geven hoe lang het duurt voordat een ouder aan de beurt is voor bijvoorbeeld de integrale beoordeling n. De **Staatssecretaris Toeslagen & Douane** geeft aan dat er in gezamenlijkheid de komende periode gezocht moet worden naar een werkbare situatie voor beide partijen. Daarnaast zou het inrichten van een ouderportal voor de ouders een tegemoetkoming kunnen zijn.

De Persoonsgegevens geeft aan dat er op dit moment gesproken wordt met ICTU over het inrichten/bouwen van een ouderportaal. De Persoonsgegevens Persoonsgegevens vult aan dat het inrichten van een ouderportaal in samenspraak met de VNG gaat. Er zijn echter wel verschillende afhankelijkheden, onder andere of UHT de benodigde data heeft en de ICTU planning; deze zal mede de datum waarop het ouderportaal daadwerkelijk operationeel kan zijn bepalen.

De Persoonsgegevens geeft aan dat met betrekking tot het driegesprek er een vergelijkbare werkwijze conform de veiligheidshuizen of wijkteams ingericht kan worden. Concreet betekent dit dat UHT en gemeenten gegevens delen op casusniveau van een gedupeerde, alvorens het driegesprek met de gedupeerde wordt gestart. Het doel is om naast de gedupeerde te gaan staan en te kijken waar op het gebied van de vijf leefgebieden en financieel herstel regie gevoerd moet worden.

De **VNG** geeft aan dat het doel is om het proces te kunnen versnellen en de zwaarst gedupeerden te kunnen helpen. Het belangrijkste is gegevensdeling op casusniveau, zodat de gemeenten de stap naar voren kunnen zetten en UHT de financiële afhandeling kan borgen. Het ouderportaal zou daarvoor een middel kunnen zijn. De VNG geeft aan dat het inrichten van een ouderportaal ook vraagt om prioritering van de beschikbare (ICT) capaciteit binnen het UHT/Rijk.

De **Staatssecretaris Toeslagen & Douane** erkent het belang van prioritering van beschikbare middelen, echter wel binnen de context van de belastingdienst die vele zaken voor de burger moet regelen.

De **Staatssecretaris Toeslagen & Douane** vat samen dat er de intentie is om eerder in het traject met de gedupeerde in gesprek te gaan. Het driegesprek waar UHT, gemeente en gedupeerden in gesprek aan over welke ondersteuning nodig is op de 5 leefgebieden. De ontwikkeling van het ouderportaal zou zeker de ouder/gedupeerde helpen, echter lijkt geen antwoord te zijn op de belangrijkste vraag van ouders; wanneer word ik geholpen. Daarnaast is er de bereidheid om gegevens met de gemeente te delen maar, hoe gegevens te delen en de vorm, vraagt nog verdere verdieping van VNG en Rijk.

De Persoonsgegevens benadrukt het belang om als één overheid naast de gedupeerden te gaan staan. Samen, gemeenten en UHT, in gesprek te gaan met de gedupeerden en op basis daarvan hulp te bieden. Om dit mogelijk te maken zijn gegevens nodig van de gedupeerden, die toegang tot gegevens kan op verschillende manieren ingevuld worden. Er zijn verschillende al werkende voorbeelden/structuren die ook passend zouden zijn voor het herstelproces. Bijvoorbeeld de wijkteams van de gemeenten en de veiligheidshuizen. De komende periode gaan we met elkaar in gesprek over hoe we dit samen kunnen organiseren en inrichten.

De **VNG** geeft aan dat het gaat om een tussenmoment van de uitvoeringstoetsen en onderschrijft het belang om samen te komen tot een werkbare vorm om gegevens te delen zoals aangegeven door de **Staatssecretaris Toeslagen & Douane**.

De **VNG** geeft aan de volgende twee punten te onderscheiden:

- De VNG onderschrijft het belang van het naast de gedupeerde te gaan staan en op basis van het driegesprek als één overheid de gedupeerde te helpen.

- De VNG als aanspreekpunt vraagt iets anders, namelijk dat wij als gemeenten antwoord kunnen geven op de vraag wanneer een gedupeerde geholpen kan worden. Daarnaast het inzicht hebben wie het zwaarst getroffen zijn (en de bijbehoren prioriteit)
De geschetste voorwaarden die verbonden zijn aan het zijn van een aanspreekpunt lijken op dit moment niet waargemaakt te kunnen worden.

Ergens na de herijking zullen wij, als VNG, de afweging moeten maken, leidt dit nou tot een versnelling, kunnen we echt meer gedupeerden sneller helpen, dan heeft het ook vanuit gemeentelijk perspectief zin om die stap vooruit te zetten. Die bereidheid is er, op basis van de door ons aangegeven randvoorwaarden zoals afgesproken met onze achterban.

De **Staatssecretaris Toeslagen & Douane** geeft aan de komende periode samen met de VNG te willen komen tot een werkbaar oplossing en resultaat voor alle partijen met betrekking tot de herijking. Een resultaat waar het belang van de gedupeerden voorop staat en een resultaat waarmee de VNG ook terug kan naar de achterban.

De **VNG** benadrukt zeer bereid te zijn om de komende periode samen te werken om tot een oplossing te komen waar de gedupeerde voorop staat. Daarnaast zegt de VNG de komende periode vol vertrouwen tegemoet te zien en de samenwerking, het harde werken en betrokkenheid van eenieder te waarderen.

De **VNG** geeft aan dat er inmiddels al heel veel (proces)verbeteringen hebben plaatsgevonden. Daarnaast benadrukt de VNG dat de herijking en oplossingsrichtingen geen 'zero-sum game' zijn, en het komen tot een aantal verbeteringen voor de gedupeerden naar aanleiding van de herijking is ook een mooi resultaat.

De **Staatssecretaris Toeslagen & Douane** beaamt dat het gaat om een gezamenlijke zoektocht naar een werkbaar oplossingen voor alle partijen en een verbetering voor de gedupeerden. De **Staatssecretaris Toeslagen & Douane** spreekt haar vertrouwen uit samen met de VNG en UHT ook voor de geadresseerde punten gegevensdeling, aanspreekpunt en procesversnelling tot een gedragen oplossing te komen.

De **Persoonsgegevens** geeft aan dat procesversnelling mogelijk is, dit vraagt om gezamenlijke keuzes ten aanzien van het proces en indeling van gedupeerden.

Te denken valt aan de volgende keuzes:

- Alleen nieuwe aanmelders die door de eerste toets heenkomen krijgen een driegesprek.
- De groep die na inschatting van het UHT voldoende heeft aan 30.000 euro gaan we actief benaderen. Na gesprek met deze gedupeerden en hun akkoord verlaten zij het proces.
- Samen met de gemeenten kunnen we ons dan focussen op de groep gedupeerden die complexer is en meer nodig heeft. Het betreft ongeveer de helft van het aantal gedupeerde ouders. Dat zijn er op dit moment tussen de 13.000 en 15.000.

De **VNG** geeft aan dat het terugbrengen en zichtbaar maken van alle gedupeerden naar de 15.000 (inschatting) zwaarst getroffen voor de VNG de versnelling is waar de VNG naar op zoek is. De gemeenten zijn in staat met elkaar 10.000 gedupeerden te helpen, dat is voor de gemeenten uitvoerbaar. De vraag is hoe snel deze indeling mogelijk is.

De **Persoonsgegevens** geeft aan dat het een complex proces is en dat over 2 maanden de UHT een beter beeld kan schetsen met betrekking tot de indeling van gedupeerden.

De **Staatssecretaris Toeslagen & Douane** geeft aan dat de door de **Persoonsgegevens** geschetste indeling wenselijk en werkbaar is voor alle partijen. Betreffende indeling maakt het mogelijk voor de gemeenten de zwaarst gedupeerden te helpen.

De **Staatssecretaris Toeslagen & Douane** concludeert dat betrokken partijen de wens hebben gezamenlijk de Herijking goed af te sluiten met een positief resultaat en oplossingen waardoor gedupeerden beter worden geholpen.

4. Stand van zaken 10e VGR

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

5. Afsluiting

De **Staatssecretaris Toeslagen & Douane** bedankt alle aanwezigen en sluit de vergadering.

AVIS-04-2022

TER BESLISSING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Programma DG Herstel

Persoonsgegevens

nota

Voorstel tijdspad en contouren Kamerbrief herijking

Datum

14 april 2022

Notanummer

2022-0000122623

Bijlagen

geen

Aanleiding

Op 16 mei aanstaande is het Bestuurlijk Overleg met de VNG waarin een definitief besluit wordt genomen over de uitkomsten en implementatie van de oplossingen uit de herijking. De uitkomsten willen we in juni met een Kamerbrief versturen aan de Tweede Kamer. In deze nota willen we u informeren over het proces dat aan definitieve besluitvorming voorafgaat en u betrekken bij de keuzes over de uitkomsten van de herijking.

Beslispunten

- Gaat u akkoord met de contouren van de Kamerbrief zoals hieronder in de toelichting beschreven?
- Gaat u akkoord om de onderstaande bestuurlijke momenten te benutten voor besluitvorming over de uitkomsten van de herijking en daarmee ook de inhoud van de Kamerbrief?
 - 16 mei: BO met VNG
 - 19 mei: ACTH
 - 31 mei: MCTH
 - 3 juni: Ministerraad
- Bent u akkoord dat wij u betrekken op de volgende momenten ter voorbereiding van de Kamerbrief:
 - 22 april: u ontvangt de eerste uitkomsten van de uitvoeringstoetsen en de Kamerbrief in uw weekendtas.
 - 26 april of 28 april: wij plannen een bespreking met u over de eerste concepten.
 - 10 mei: u ontvangt de definitieve documenten voor het BO en een tweede concept van de Kamerbrief.
 - 12 mei: wij plannen een voorbespreking in voor het BO.
 - 20 mei: wij plannen een laatste bespreking met u voor de definitieve Kamerbrief voor de MCTH.

Kern

- Volgens de planning zijn de uitvoeringstoetsen van de VNG en UHT in het kader van de herijking gereed op vrijdag 29 april.

- Het BO met VNG vindt plaats op maandag 16 mei, dit betekent dat we de uitkomsten van de uitvoeringstoetsen tijdens het meireces zullen moeten verwerken in de stukken voor het BO.
- Om u zo goed mogelijk mee te nemen is het voorstel om u al vóór het meireces (namelijk in de weekendtas van 22 april) de eerste concepten van zowel de documenten voor het BO als de Kamerbrief toe te sturen.
- Zo kunnen wij voor het meireces uw eerste reactie meenemen.
- In acht genomen moet worden dat op 22 april de uitvoeringstoetsen nog niet zijn afgerond. In die conceptstukken zullen we daarom vooruitlopen op de verwachte uitkomsten van de uitvoeringstoetsen.
- Het voorstel is om u de definitieve stukken voor het BO en de conceptkamerbrief op dinsdag 10 mei (na het meireces) toe te doen en het bestuurlijk overleg op donderdag 12 mei met u voor te bespreken.
- De Kamerbrief wordt in afstemming met VNG geschreven.

Toelichting

Structuur en eerste opzet Kamerbrief

Het doel van de herijking is een herstelproces dat voor ouders sneller en/of beter is. DG Herstel doet u het volgende voorstel voor de structuur van de kamerbrief:

1. De achtergrond en ambitie van de herijking
2. Het proces van de herijking en uitvoeringstoetsen
3. De verbeteringen in het herstelproces voor ouders nav de herijking
4. Start van de verbeteringen herstelproces voor ouders
5. Implicaties voor organisatie en budget

Proces

De uitvoeringstoetsen doet UHT gelijk oplopend met de VNG. De VNG is daarmee een belangrijke partner in de rest van het besluitvormingsproces en voor het schrijven van de Kamerbrief. De voorgestelde planning voor het proces voor het opstellen en afstemmen van de stukken voor het BO met de VNG en de kamerbrief ziet er als volgt uit:

Wanneer?	Wat?
14 april	Planning en opzet contouren van de Kamerbrief.
22 april	Versturen van de eerste conceptstukken voor het BO en de eerste concept Kamerbrief.
26 - 28 april	Bespreken van uw reactie op de eerste uitkomsten van de uitvoeringstoetsen en de concept Kamerbrief. Uw reactie kunnen wij verwerken tijdens het meireces.
29 april - 9 mei	Meireces
10 mei	Versturen van de definitieve stukken voor het BO met de VNG inclusief de concept Kamerbrief. In het BO zal besloten worden over de uitkomsten en implementatie van de uitvoeringstoetsen.
16 mei	BO met de VNG
16 mei - 18 mei	Verwerken besluiten uit het BO en verzenden van een nieuwe versie.
19 mei	ACTH
20 mei	Bespreken laatste versie voor de MCTH.
23 mei	Verzenden definitieve Kamerbrief voor de MCTH.
30 mei	Verzenden definitieve Kamerbrief Ministerraad.
31 mei	MCTH
3 juni	Ministerraad

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

HEDEN IVM BESPREKING OP 21-04
TER INFORMATIE

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directie Strategie, Recht
& Beleid

Persoonsgegevens

nota

informatienotitie vaststellingsovereenkomst

Datum

15 april 2022

Notanummer

2022-0000125131

Bijlagen

2

Aanleiding

Donderdag 21 april spreken we met u over vaststellingsovereenkomsten (verder: vso) in het kader van de hersteloperatie. Deze nota strekt tot voorbereiding van dat gesprek.

In deze nota wordt uiteen gezet dat er enerzijds een (regulier) proces bestaat binnen uitvoeringsorganisaties zoals Toeslagen om met aansprakelijkstellingen om te gaan, en anderzijds dat binnen de hersteloperatie wordt nagedacht over mogelijkheden om met ouders een vso te sluiten om daarmee in hun compensatie te voorzien.

Kern

Vso's in het reguliere proces

- Een burger of onderneming kan de Staat aansprakelijk stellen vanwege schade die door Toeslagen zou zijn veroorzaakt. Indien waarschijnlijk is¹ dat er metterdaad aansprakelijkheid bestaat is een vso een gangbare manier om tot een financiële afwikkeling te komen.² Dit proces vindt ook plaats bij Douane en de Belastingdienst.
- Naast een vso kan ook door Toeslagen tot vergoeding van schade worden overgegaan door middel van een zogenoemd zelfstandig schadebesluit (verder: zsb). Een zsb is een eenzijdige beschikking, daarop is het bestuursrecht van toepassing. Wanneer de burger zich niet kan vinden in de inhoud van het zsb (hoogte van de vergoeding), kan hij zich tot de bestuursrechter wenden. Een vso daarentegen is een overeenkomst; die wordt vastgesteld tussen twee partijen. Het zorgt dus voor meer rechtszekerheid en tevredenheid bij de burger. In het algemeen hanteren we de vso wanneer sprake is van complexere schade of het hogere bedragen betreft.
- De vraag of er aanleiding is om in gesprek te gaan over een schikking in een vso hangt af van:
 - De vraag of sprake is van mogelijk onrechtmatig handelen van de Staat; daarbij moet gedacht worden aan het handelen van (medewerkers) van B/T in strijd met de wet en/of de maatschappelijke zorgvuldigheid(snorm);

¹ een finaal oordeel over aansprakelijkheid is in beginsel aan de rechter

² Er zijn bijvoorbeeld in beleidsregels van Toeslagen ook al voorschriften opgenomen omtrent de inhoud van een VSO. Zo is bij in december 2020 in artikel 4 van het besluit bestuursrecht toeslagen een verbod op geheimhoudingsclausule in vaststellingsovereenkomst opgenomen

- gestelde schade het gevolg is van dit handelen (causaliteit).
- De besprekingen met betrekking tot een vso zijn in het algemeen een tijd- en arbeidsintensief proces. Voor het bepalen van aansprakelijkheid en schade dienen bewijsstukken te worden overgelegd en worden mogelijk experts geraadpleegd.
- Wanneer niet tot overeenstemming kan worden gekomen rest veelal voor een burger de weg naar de rechter, die in een bodemprocedure dan de onrechtmatigheid en schade zal bepalen. Dit is een zeer langdurig en kostbaar proces.
- Op dit moment zijn enkele tientallen schadeverzoeken van diverse omvang in behandeling die betrekking hebben op toeslagen regulier, zoals bijvoorbeeld een schadevergoeding voor onterecht afgewezen huurtoeslag bij huur van een vakantiewoning. De financiële omvang is nog niet bekend, maar deze is naar huidige inzichten beperkt.
- Daarnaast zijn enkele schadeverzoeken in behandeling die raken aan de hersteloperatie maar wel onderdeel vormen van het reguliere proces. Dit zijn bijvoorbeeld verzoeken van gastouderbureaus waarbij Toeslagen in het verleden mogelijk onrechtmatig jegens het gastouderbureau heeft gehandeld en daarmee aansprakelijk zou kunnen zijn. Dit is een kenmerkend onderscheid met de hersteloperatie voor ouders waarbij compensatie wordt gegeven, bijvoorbeeld voor hardheid van het stelsel of O/GS, maar (in juridische zin) geen schadevergoeding voor onrechtmatig handelen.

Buiten bereik

Buiten bereik

- Een nader uitgewerkt beoordelingskader voor de omgang met aansprakelijkstellingen zal binnen afzienbare termijn aan u worden voorgelegd.
- Daarnaast vindt een inventarisatie plaats of Toeslagen juridische en financiële risico's loopt op vergelijkbare aansprakelijkstellingen. De huidige verwachting is dat dit in enkele gevallen zo is. Eventuele financiële gevolgen van deze aansprakelijkstellingen zullen binnen het beschikbare budgettaire kader van Toeslagen worden ingepast.

Vso's in de hersteloperatie Toeslagen

Vso's met gedupeerden

- Als onderdeel van de herijking wordt overwogen om een proces in te richten waardoor de Staat vso's kan sluiten met gedupeerden in de KOT affaire om te voorzien in hun herstel.
- Het sluiten van VSO's met gedupeerden is ook in 2019 overwogen. Destijds is gekozen om dit niet te doen. Dit is in de verhoren en het rapport van de POK uitgebreid aan de orde geweest.
- De vso is een alternatieve herstelroute die naast de reguliere route komt te staan, waardoor de ouder kan kiezen. In de vso route kan de ouder zelf het initiatief nemen om met een voorstel te komen voor een bedrag dat recht doet aan hun situatie.
- Een belangrijk verschil is dat de reguliere route bestuursrechtelijk is en de vso route civielrechtelijk. In de (huidige) bestuursrechtelijke route dient de ouder een aanvraag in, waarna de overheid deze beoordeelt en tot een beschikking komt. De ouder heeft dan rechtsbescherming in de vorm van bezwaar, beroep en een mogelijke gang naar de rechter. Een vso daarentegen is een civielrechtelijke route waarbij de ouder met de

³ DGT 112466N (bijlage 2)

overheid tot een overeenkomst komt als twee gelijkwaardige partijen. Bezwaar, beroep en gang naar de rechter zijn daarna niet meer mogelijk.

- De vso kent in deze context twee doelen. Ten eerste beoogt de vso invulling te geven aan de ouderbehoefte voor een meer gelijkwaardig herstelproces waarin de ouder meer regie en minder onzekerheid ervaart. Ten tweede beoogt de vso voor sommige ouders het proces substantieel te versnellen.

Buiten bereik

- Financiering van vso voor gedupeerden is onderdeel van het financieel herstel en voorzien binnen de huidige Toeslagenherstelbudgetten.

Verschillen tussen reguliere vso en vso voor gedupeerden

- Voor gedupeerde ouders is de vso een alternatief voor het reguliere financiële herstelproces (IB & CWS). Dat proces gaat niet uit van aansprakelijkheids in juridische zin. Wanneer de Staat niet akkoord gaat met de claim zoals ingediend door de ouder kan de ouder het reguliere financiële herstelproces nog doorlopen. Voor gesprekken over een VSO in het reguliere traject is er geen alternatief anders dan een gang naar de rechter.
- De reguliere vso beperkt zich tot (een beperkt aantal) op zich staande en diverse zaken, waar de vso in de hersteloperatie mogelijk voor een brede doelgroep gedupeerde ouders toegankelijk zal zijn.
- De aard van de (financiële) schade voor gedupeerde ouders verschilt van de schade die in de reguliere claims opgebracht wordt. Bij de beoordeling van schadeverzoeken in het reguliere traject wordt eventueel onrechtmatig handelen en causaliteit beoordeeld. Dat is in de hersteloperatie niet overal van belang. Causaliteit speelt bijvoorbeeld uitsluitend bij CWS.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Buiten bereik

⁴ DGT 20428 N (bijlage 1)

**HEDEN
TER BESLISSING**

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Programma DG Herstel

Persoonsgegevens

nota

Aanbieding eerste concept van het beslismemo en
Kamerbrief herijking

Datum

22 april 2022

Notanummer

2022-0000130077

Bijlagen

1. 1e conceptkamerbrief herijking
2. 1e concept beslisma Bestuurl
3. Nota 14 april jl.

Aanleiding

In de nota van 14 april jl. is het tijdsplan geschetst voor de besluitvorming over de uitvoeringstoetsen van de herijking. Besluitvorming is samen met de VNG en zal plaatsvinden in het Bestuurlijk Overleg (BO) van 16 mei aanstaande.

Onderliggend aan deze nota vindt u de eerste ruwe versie van de beslisma voor in het BO, ook vindt u de eerste ruwe conceptversie van de Kamerbrief over de uitkomsten van de herijking. In verband met het meireces nemen we u in een vroeg stadium al mee in deze conceptstukken.

Beslispunten

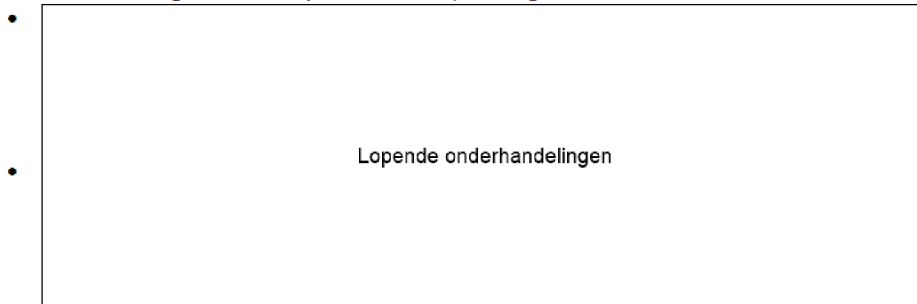
- Gaat u akkoord om de conceptstukken onderliggend aan deze nota in de week van 25 april te bespreken, zodat uw reactie in het meireces verwerkt kan worden?
- Gaat u akkoord om in uw eerste map na het meireces, op 10 mei, de definitieve conceptstukken te ontvangen en dit op woensdag 11 mei te bespreken, zodat uw reactie woensdag 11 mei verwerkt kan worden?

Kern

- In uw reactie op de nota van 14 april jl. vroeg u of het tijdsplan voor de Kamerbrief en besluitvorming haalbaar is. Het herijkingsteam vindt deze tijdsplanning haalbaar en weegt daarin mee dat de samenleving en ouders al een tijd wachten op deze verbeteringen.
- Pas na het zomerreces informeren van de Tweede Kamer zou wederom een lange periode van wachten zijn.
- Het grootste deel van de herijkingsooplossingen vraagt geen wijzigingen in de wet- of regelgeving en is niet in de herstelwet opgenomen.
 - Gegevensdeling is de enige uitzondering: in de herstelwet wordt een juridische grondslag gecreëerd om gegevensdeling met gemeenten mogelijk te maken en daarmee de belangrijke rol van de gemeente te faciliteren.
- De conceptstukken onderliggend aan deze nota zijn werkdocumenten en onder voorbehoud van de definitieve uitkomsten van de uitvoeringstoetsen.
- UHT en VNG verwachten de uitvoeringstoetsen op 29 april op te leveren.
- Los van de definitieve uitkomsten moet er geprioriteerd worden in de implementatie van de verbeteringen, met name voor die verbeteringen

die steunen op schaarse capaciteit bij UHT, in de teams voor 30k, PZB'ers of IV.

- De ambtelijke gesprekken met de VNG over de prioritering van verbeteringen vinden plaats eind april/begin mei.

Lopende onderhandelingen

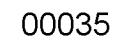
- Voor de budgettaire paragraaf vindt nog overleg plaats met de eerstelijns financiële controle van het programma DG en FEZ.
- Het betreffen eerste conceptstukken waar de slag met consistent taalgebruik nog over gemaakt moeten worden.

Toelichting

Niet van toepassing.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Programma DG Herstel

Datum
12 mei 2022

Bijlagen
1. Conceptverslag BO 7-2
2. Conceptverslag BO 17-2
3. Conceptverslag BO 11-4
4. Beslissing BO 16-5
herijking aanpak
hersteloperatie
5. Kamerbrief verbeteringen
herstelproces
6. Uitvoerings- en
haalbaarheidstoetsen

agenda

Bestuurlijk Overleg Rijk-VNG

Vergaderdatum en -tijd	16 mei 2022, 09:30 - 11:00 uur
Vergaderplaats	Digitaal
Aanwezigen	Staatssecretaris Toeslagen & Douane (voorzitter), Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties BZK, Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen SZW, Persoonsgegevens
Persoonsgegevens	

Agendapunten

1. Opening
2. Vaststellen verslag Bestuurlijk Overleg 7 februari, Bestuurlijk Gesprek 17 februari en Bestuurlijk overleg 11 april
3. Haalbare verbeteringen herstelproces n.a.v. uitkomst van haalbaarheids- en uitvoeringstoetsen herijking
4. Rondvraag
5. Sluiting

Toelichting op de agenda

Ad 3: 'haalbare verbeteringen herstelproces nav uitkomsten haalbaarheids- en uitvoeringstoetsen herijking'

De belangrijkste bespreekpunten zijn:

- De uitkomsten van de uitvoeringstoetsen, waaruit blijkt dat veel van de verbeteringen haalbaar zijn – maar helaas niet allemaal.
- De alternatieven die het herijkingsteam van Rijk en VNG voorstelt voor verbeteringen die niet haalbaar zijn en of de bestuurders hiermee akkoord zijn.
- Het starten met de implementatie van de verbeteringen.
- De keuzes welke verbeteringen of specifieke oudergroepen we willen prioriteren.
- De concept Kamerbrief van 3 juni 2022 over de 'verbeteringen herstelproces nav de herijking'.

TER BESLISSING

Aan

De minister van Armoede, Participatie en Pensioenen
De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane
Bestuurders VNG

nota

Bestuurlijk overleg herijking aanpak hersteloperatie

Aanleiding

Dit document is het beslisdocument voor het bestuurlijk overleg van maandag 16 mei 2022 tussen leden van het Kabinet en bestuurders van de VNG over de uitkomsten van de herijking van de hersteloperatie toeslagen. Dit is een vervolg op de bestuurlijke overleggen van 11 april, 7 en 17 februari 2022 en van 8 en 22 november 2021.

Agendapunten

1. Kennis te nemen van de haalbare verbeteringen voor het herstelproces
2. In te stemmen met alternatieven voor niet haalbare verbeteringen
3. In te stemmen met het starten van de implementatie van de verbeteringen in het herstelproces
4. In te stemmen met het inzetten op alle haalbare verbeteringen in plaats van een deel van de verbeteringen of specifieke oudergroepen te prioriteren
5. In te stemmen met het onderzoeken van de mogelijkheden om ouders, die niet in aanmerking zijn gekomen voor de Catshuisregeling maar mogelijk wel (zwaar) gedupeerd zijn, eerder definitief uitsluitel te geven
6. Bespreken van de concept Kamerbrief over de 'verbeteringen herstelproces n.a.v. de herijking'
7. In te stemmen met de vervolgstappen

Kern

De afgelopen maanden hebben UHT en VNG getoetst in hoeverre de voorgestelde verbeteringen in het herstelproces, zoals onder andere beschreven in de kamerbrief van 3 december jl.¹, haalbaar zijn. Uit deze uitvoerings- en haalbaarheidstoetsen blijkt dat veel van de voorgestelde verbeteringen haalbaar zijn.

De verbeteringen leiden tot een beter proces dat meer voldoet aan de behoefte van de ouder. Enkele verbeteringen leiden tot een versnelling voor specifieke groepen ouders, maar voor de meeste ouders is er geen versnelling. Voor de enkele verbeteringen die niet haalbaar zijn, zijn alternatieven bedacht om toch zoveel mogelijk de onderliggende doelen te behalen.

¹ Kamerstuk 31 066, nr. 933

Programma Ketenregie

Persoonsgegevens

Afgestemd met

DG Toeslagen / UHT
VNG
SZW
BZK
J&V
FEZ FIN
DIZ FIN
C&R FIN

Van

DG Herstel

Datum

12 mei 2022

Notanummer

2022-0000139206

Bijlagen

1. Uitvoerings- en haalbaarheid
2. Kamerbrief verbeteringen

Een aantal voorgestelde verbeteringen zijn al gestart. Zo is UHT begonnen met het versneld afronden van het herstelproces voor groepen burgers die duidelijk niet gedupeerd zijn, zoals burgers zonder kinderen. Ook loopt er een proef met maatwerktrajecten voor ouders met ernstige en meervoudige problematiek en is er gestart met de lotgenotenlijn. De implementatie van de overige haalbare verbeteringen kan op korte termijn beginnen.

Het herijkingsteam (bestaande uit Rijk en VNG) stelt voor om niet te kiezen voor het prioriteren van één specifieke oudergroep of verbetering (zoals alleen zwaar gedupeerden helpen, of alleen burgers die niet in aanmerking komen voor herstel versneld afronden), maar om de beschikbare UHT-capaciteit te verdelen over de verbeteringen en oudergroepen.

Tenslotte stelt het herijkingsteam voor om te onderzoeken of UHT de groep ouders die niet in aanmerking is gekomen voor de Catshuisregeling – maar die mogelijk toch (zwaar) gedupeerd is – kan identificeren, met als doel deze groep sneller duidelijkheid te bieden en toegang te geven tot het herstel waar ze recht op hebben.

Toelichting per agendapunt

Besprekspunt 1: Overzicht van haalbare verbeteringen voor het herstelproces
VNG en UHT hebben de uitvoerings- en haalbaarheidstoetsen afgerond. De complete set van toetsen treft u aan in de bijlage; tabel 1 geeft een overzicht weer van de uitkomsten. De meeste verbeteringen uit de herijking zijn haalbaar. Het overkoepelende resultaat is een herstelproces dat beter afgestemd is op de behoeftes van individuele ouders, met meer persoonlijk contact. Het blijft een intensief herstelproces, zowel voor gedupeerde ouders als voor de uitvoering, onder andere omdat gedegen tijd nodig is om het dossier voor ouders op te stellen in de integrale beoordeling, wat (mede) helpt om ouders zo goed mogelijk inzicht te geven in hoe de problemen rondom de kinderopvangtoeslag in hun situatie konden ontstaan. Hieronder wordt kort toegelicht welke verbeteringen zullen worden aangebracht in het herstelproces. Een meer uitgebreide toelichting is te vinden in de concept kamerbrief.

Een deel van de verbeteringen richt zich op *meer en eerder persoonlijk contact met de ouder*. Zo wordt meteen bij de aanmelding in een uitgebreider gesprek de situatie van ouders besproken, wordt in plaats van een eenmalig uitslaggesprek na de eerste toets de mogelijkheid geboden om meerdere gesprekken over de uitslag te voeren en krijgt een deel van de gedupeerden de mogelijkheid om hun persoonlijke verhaal te doen in een driegesprek met UHT en de gemeente. Met de ouders waarin een van deze contactmomenten nog ver weg is, zal contact worden opgenomen om te vragen hoe het gaat, te toetsen of er behoefte is aan brede ondersteuning en hen de gelegenheid te geven om vragen te stellen.

Ouders krijgen *intensievere begeleiding*. De gemeenten zetten een extra stap naar voren in het persoonlijk ondersteunen van ouders bij hun herstel. Gemeenten gaan, in aanvulling op de brede hulp die ze aanbieden op de 5 leefgebieden, naast de ouder staan en intensiveren de begeleiding door het proces, bijvoorbeeld door mee te denken met vervolgstappen in het financiële herstelproces of het gezamenlijk doornemen van brieven en de impact op een ouder. Daarnaast kunnen ouders bij de gemeente terecht als zij ondersteuning

nodig hebben bij het indienen van de private schulden bij het schuldenloket of bij het oplossen van schulden die niet worden gecompenseerd of kwijtgescholden. Ouders krijgen op meerdere momenten in het financieel herstelproces de mogelijkheid om de ondersteuningsbehoefte kenbaar te maken, zodat de gemeente een hulpaanbod kan doen. Ouders voor wie de bestaande landelijke en gemeentelijke ondersteuning ontoereikend blijkt, krijgen de mogelijkheid tot een speciaal maatwerktraject met hulp van een integrale casemanager. Het Ministerie van Financiën heeft de aanbesteding hiervoor afgerond en voor de eerste gezinnen worden al maatwerktrajecten uitgewerkt.

De manier waarop herijdingsoplossingen uitgevoerd worden, is van belang voor de mate waarin dit bijdraagt aan emotioneel herstel van ouders en jongeren. Deze oplossingen worden samen met ouders en jongeren uitgewerkt, waarbij hun perspectief leidend is voor de manier waarop oplossingen vorm krijgen. Vanuit het programma emotioneel herstel zullen ouders en jongeren worden gefaciliteerd bij het opzetten van initiatieven op lokaal, regionaal en landelijk niveau (bijvoorbeeld een lotgenotencafé, monument, documentaire, toneelstuk, etc.). Er is al een start gemaakt met de lotgenotenlijn en de inzet van ervaringsdeskundigen. De interactie met de verschillende oudergroepen en individuele ouders wordt geïntensiveerd, opdat we alle verschillende perspectieven van ouders structureel meenemen in het verder verbeteren van de hersteloperatie. Voor de zomer wordt gestart met diverse bijeenkomsten met ouders en jongeren om aanbevelingen in het rapport "Gelijkwaardig Herstel" en "Leven op de rit" uit te werken en de aanvullende behoeften van jongeren in kaart te brengen.

Er wordt voor gezorgd dat er meer en duidelijkere informatie over het verloop van het herstelproces beschikbaar is, zodat *ouders heldere verwachtingen hebben over het proces*. Ouders ontvangen op verschillende momenten in het herstelproces een fysiek informatiekpakket dat relevant is voor hun situatie op dat moment. Daarnaast zal ook in het aanmeldgesprek meer informatie worden gegeven over het vervolg van het herstelproces. Ook wordt onderzoek gedaan naar het ontwikkelen van een digitale omgeving voor ouders, in samenwerking met externe partijen, om hun persoonlijke informatie over het herstelproces inzichtelijk te maken (zoals gegevens die bekend zijn bij UHT, status gedupeerdheid, eerder verstuurd brieven, overzicht van contactmomenten).

De verbeteringen zullen *het proces voor specifieke oudergroepen versnellen*. Als gemeenten signaleren dat een ouder in een acute of schrijnende situatie zit, kunnen zij de ouder bij UHT aandragen voor voorrang in het financieel herstelproces. Aan ouders voor wie we kunnen vaststellen dat hun compensatie naar alle waarschijnlijkheid niet hoger dan €30.000 wordt, leggen we dit uit en bespreken we of ze tevreden zijn met het financieel herstel en het proces vrijwillig sneller willen afronden. Deze verbetering is al gestart. Tot nu toe hebben circa 1.500 ouders zich afgemeld voor de integrale beoordeling omdat ze tevreden zijn met €30.000 en geen behoefte hebben aan verdere beoordeling. UHT verwacht dat de groep waarvoor de compensatie met grote zekerheid niet meer dan €30.000 is circa 7.500 ouders bedraagt. Daarnaast gaat UHT verkorte processen inrichten om burgers waarbij duidelijk is dat ze niet gedupeerd zijn, en daarmee geen recht hebben op compensatie, definitief af te ronden. Tot nu toe hebben circa 2.300 burgers die niet in aanmerking komen voor de Catshuisregeling zich vrijwillig afgemeld voor verdere beoordeling. UHT gaat door met het identificeren

van groepen burgers waarvan duidelijk is dat zij niet behoren tot de doelgroep van de hersteloperatie.

De laatstgenoemde verbeteringen, die het proces voor sommige ouders zullen versnellen, zijn al gestart. Ook loopt er een proef met maatwerktrajecten voor ouders met ernstige en meervoudige problematiek en is er gestart met de lotgenotenlijn. In beslispunt 3 lichten we toe wanneer de overige verbeteringen zullen starten.

Tabel 1 – uitvoerbaarheid per verbetering

Verbeteringen	Uitvoerbaarheid
<i>Verbeteringen die getoetst zijn in de uitvoerings- en haalbaarheidstoetsen:</i>	
Verbeterd aanmeldgesprek	Uitvoerbaar
Volledig uitsluitel na eerste toets	Niet uitvoerbaar in oorspronkelijke opzet
Uitslagfase na eerste toets	Uitvoerbaar
Afsluiten bij geen gedupeerdheid	Uitvoerbaar, beperkt in gang gezet
Afsluiten bij 30k	Uitvoerbaar, al in gang gezet
Informatiepakketten	Uitvoerbaar
Driegesprek	Uitvoerbaar
Aanspreekpunt bij gemeente	Niet uitvoerbaar in oorspronkelijke opzet
Urgentiebepaling financieel herstel	Uitvoerbaar
Inzetten ervaringsdeskundige	Uitvoerbaar
Gemeentedesk bij UHT	Uitvoerbaar
PZB'er koppelen aan gemeente	Niet uitvoerbaar in oorspronkelijke opzet
Gegevensdeling gemeenten	Beperkt uitvoerbaar
Ouderportaal	Niet uitvoerbaar bij UHT. Nu inzet en streven om dit te ontwikkelen met een externe partij

Beslispunt 2: Alternatieven voor niet-haalbare verbeteringen

Het herijkingsteam van VNG en Rijk is ervan overtuigd dat de haalbare verbeteringen - genoemd in het eerste deel van deze memo - leiden tot een herstelproces dat beter voldoet aan de behoeften van ouders en voor sommige ouders ook sneller is. Van drie verbeteringen hebben we de conclusie getrokken dat zij *niet* haalbaar zijn in de oorspronkelijk vorm.

Voor deze niet-haalbare verbeteringen hebben we nagedacht over alternatieven. Deze alternatieven staan hieronder beschreven. In het eerste geval is dit alternatief een nieuw idee dat wel haalbaar wordt geacht. In de laatste twee gevallen blijkt een andere verbetering bij te dragen aan het behalen van de oorspronkelijke doelstelling.

Een eerste verbetering die in de oorspronkelijke opzet niet haalbaar is, is het aanspreekpunt bij de gemeente:

- Het aanspreekpunt bij de gemeente komt tegemoet aan twee behoeften van gedupeerde ouders, namelijk: i) een bekend gezicht dat een luisterend oor biedt en waar ze terecht kunnen voor hun vragen en zorgen, waaronder ook vragen over hun status en plek in het proces en ii) iemand die naast hen staat in het proces en hen ondersteunt bij het doorlopen van het hersteltraject

- Uit de uitvoerings- en haalbaarheidstoetsen blijkt dat statusinformatie van individuele ouders niet beschikbaar is. Gemeenten kunnen daarom vragen van ouders over hun status en plek in het proces niet beantwoorden.

Om een deel van de behoeften van ouders alsnog te vervullen, is het voorstel om de persoonlijke ondersteuning van gemeenten aan ouders verder te versterken:

- Naast de brede ondersteuning op de vijf leefgebieden, geven gemeenten ouders persoonlijke ondersteuning bij het herstelproces, waaronder het helpen begrijpen van het algemene financieel herstelproces.
- Mogelijk zijn niet alle ouders even goed op de hoogte van het huidige hulpaanbod van gemeenten. Op dit moment vraagt UHT bij aanmelding door de ouder of de ouder hulp wenst van de gemeente, zodat de gegevens gedeeld worden en de gemeente de ouder proactief kan benaderen. Dit zal op meerdere momenten in het proces gebeuren om ouders de gelegenheid te bieden om later alsnog in te gaan op het aanbod van de gemeente.
- Om de rol van de gemeente te versterken, zal UHT meer casusinformatie met gemeenten gaan delen, waaronder de aanmelddatum van een ouder en informatie over de status van een ouder, zoals de uitslag van de eerste toets

Een tweede verbetering die in de oorspronkelijke vorm niet haalbaar is, is volledig uitsluitel na eerste toets. Het doel van deze verbetering was om voor zoveel mogelijk burgers een definitieve 'ja' of 'nee' te laten volgen uit de eerste toets. Het blijkt niet mogelijk om via een geoptimaliseerde eerste toets alle aanvragers een definitieve uitkomst over hun gedupeerdheid te geven; bij sommige ouders volgde uit de eerste toets geen aanleiding om hen als gedupeerde aan te wijzen, maar werd na integrale beoordeling toch gedupeerdheid vastgesteld (580 ouders²). Soms is voor definitief uitsluitel een integrale beoordeling nodig, waarin alle informatie over een ouder uit verschillende systemen van de Belastingdienst gecombineerd wordt. Voor andere aanvragers, waarbij duidelijk is dat zij niet gedupeerd zijn (bijvoorbeeld omdat ze geen kinderen hebben of nooit KOT hebben aangevraagd), zal UHT verkorte processen inrichten om deze groep sneller af te ronden.

De laatste verbetering die niet haalbaar wordt geacht is het koppelen van een PZB'er aan een gemeente. Hiermee wordt beoogd om de operationele samenwerking tussen UHT en de gemeenten te verbeteren. Uit de uitvoeringstoets bleek echter dat er betere alternatieven zijn om dit doel te bereiken, zoals het inrichten van een gemeentedesk bij UHT waar gemeenten terecht kunnen met al hun vragen. Het beoogde doel van deze verbetering was het faciliteren van de nauwere samenwerking tussen gemeenten en UHT. Als alternatief zal er een speciaal serviceteam bij UHT voor gemeenten worden ingericht. Daarnaast zal het voeren van gezamenlijke driegesprekken ook leiden tot meer wederzijdse kennis over zowel de ondersteuning door gemeenten als het herstelproces bij UHT. Ambtelijk VNG en Rijk ervaren dat dit een betere aanpak is.

Een aantal verbeteringen zijn in de afgelopen periode niet getoetst, omdat ze zijn meegenomen in een andere oplossing (communicatie over verwachtingen CWS is

² Peildatum 1 april

meegenomen in de uitwerking van het informatiepakket), omdat er eerst nog verdere uitwerking nodig is (vaststellingsovereenkomst, extern ontwikkelen van een ouderportaal) of omdat ze geen aanspraak doen op gemeentelijk of UHT capaciteit en dus al in gang zijn gezet (collectief emotioneel herstel, maatwerkaanpak voor ouders met meerdere ernstige problemen).

Wat betreft de vaststellingsovereenkomst (vso) zal er gestart worden met een praktijkproef met een kleine groep gedupeerden die heeft aangegeven graag tot een vso te komen. Een gedupeerde ouder krijgt individueel de mogelijkheid om een voorstel op te stellen voor een compensatiebedrag. De optie voor een vso is door ouders vaak genoemd als voorkeursoptie, omdat de ouder hiermee meer regie krijgt over het proces. Uit deze proef moet blijken of een vso voor ouders inderdaad een goede uitkomst kan zijn, of dit uitvoerbaar lijkt, en zo ja, voor welke groepen ouders. Daarbij moet goed oog worden gehouden op de rechtsgelijkheid van gedupeerden en de verschillen die mogelijk tussen het reguliere herstelproces en de vso-route kunnen staan.

Ter besluit: *Stemt het BO in met de alternatieven voor niet-haaltbare verbeteringen?*

Beslispunt 3: Start van de implementatie van de verbeteringen

Eerder meldden we al dat er al is gestart met een aantal verbeteringen op basis van de herijking:

- Afsluiten bij geen gedupeerdheid: Tot nu toe hebben circa 2.300 burgers die niet in aanmerking komen voor de Catshuisregeling zich vrijwillig afgemeld voor verdere beoordeling. UHT gaat door met het identificeren van groepen burgers waarvan duidelijk is dat zij niet behoren tot de doelgroep van de hersteloperatie.
- Afsluiten na 30k: Tot nu toe hebben circa 1.500 ouders zich vrijwillig afgemeld voor de integrale beoordeling omdat ze tevreden zijn met €30.000 en geen behoefte hebben aan verdere beoordeling. UHT verwacht dat de groep waarvoor de compensatie met grote zekerheid niet meer dan €30.000 is circa 7.500 ouders bedraagt.
- Er loopt een proef met maatwerktrajecten met hulp van een integrale casemanager voor ouders voor wie de bestaande landelijke en gemeentelijke ondersteuning ontoereikend blijkt
- Ouders kunnen telefonisch in contact komen met ervaringsdeskundige ouders via de lotgenotenlijn die van start is gegaan

Ook de andere haaltbare verbeteringen kunnen op korte termijn geïmplementeerd worden. We verwachten dat de implementatie van de overige verbeteringen die uitvoerbaar zijn in het derde kwartaal van dit jaar kan starten. Ook in deze fase worden ouders betrokken om te zorgen dat de manier waarop we de verbeteringen uitvoeren in lijn is met de behoeftes van ouders.

We willen benadrukken dat het starten met deze verbeteringen niet betekent dat ze voor alle ouders en in alle gemeenten meteen uitgevoerd wordt. UHT en gemeenten werken aan het opschalen van de verbeteringen voor meer ouders. Dit vraagt gedegen voorbereidingen via o.a. implementatieplannen.

Ter besluit: Stemt het BO in met het voorstel om de implementatie van verbeteringen te starten?

Beslispunt 4: Inzetten op alle haalbare verbeteringen in de herijking waar schaarse UHT-capaciteit voor nodig is (Uitslagfase, Afsluiten na 30k, Afsluiten bij geen gedupeerdheid, en Driegesprek) in plaats van het prioriteren van specifieke verbeteringen of oudergroepen, zoals erkend gedupeerden of juist niet-of relatief licht gedupeerden

Een belangrijke wens van onder andere de VNG is om meer in te zetten op erkend (zwaar) gedupeerden en deze ouders eerst te helpen, onder andere door het uitvoeren van integrale beoordelingen en driegesprekken voor deze ouders. Tegelijkertijd bestaat er ook de wens om burgers die niet tot de doelgroep van de hersteloperatie behoren sneller duidelijkheid te geven en het proces voor hen sneller af te ronden waardoor alleen de erkend (zwaar) gedupeerden overblijven om alle aandacht op te richten. Door het proces voor niet- en relatief licht gedupeerden sneller af te ronden, kunnen UHT en gemeenten hun ondersteuning beter richten op de ouders die daadwerkelijk (zwaar) gedupeerd zijn.

Voor het uitvoeren van deze activiteiten wordt gebruik gemaakt van medewerkers die cruciaal zijn in het reguliere financieel herstelproces bij UHT. Dit betekent dat hun inzet op een specifieke oudergroep (bijvoorbeeld alleen zwaar gedupeerden) ten koste gaat van een andere activiteiten, zoals het versneld afronden bij van ouders die niet in aanmerking komen voor de hersteloperatie. Aangezien dit gespecialiseerde medewerkers zijn waarbij het niet mogelijk is om de capaciteit op korte termijn aanzienlijk te verhogen, moeten we een keuze maken: hoe zetten we de beschikbare capaciteit van deze medewerkers het beste in?

Rijk en VNG hebben op een ambtelijke heidag twee "uitersten" onderzocht en besproken. In het eerste uiterste zetten we volledig in op erkend gedupeerden. Deze ouders krijgen dan voorrang op de IB en ook voor de driegesprekken zijn ze als eerst aan de beurt. Dit uiterste komt tegemoet aan de wens van de VNG om erkende gedupeerden te helpen.

In het andere uiterste zetten we eerst volledig in op het versneld afronden van ouders waarvoor dat mogelijk is, namelijk de ouders die niet of relatief licht gedupeerd zijn. Dit komt tegemoet aan de wens van de VNG om het herstelproces voor niet-gedupeerden sneller af te ronden om daarna alleen de aandacht te kunnen richten op erkend gedupeerden. We geven dan geen prioriteit aan het doen van integrale beoordelingen voor gedupeerden of driegesprekken.

Op de heidag zijn we tot de conclusie gekomen dat beide uitersten niet wenselijk zijn, mede omdat het lang duurt om alle niet of licht gedupeerden af te ronden om daarmee alle aandacht op erkend gedupeerden te richten. We geloven dat het scherp prioriteren van één verbetering of oudergroep ten koste van een andere niet uitlegbaar is naar de totale groep ouders en de samenleving.

We stellen daarom voor om zowel capaciteit in te zetten op het reguliere proces (zoals het uitvoeren van eerste toetsen en integrale beoordeling) als op de verbeteringen *Afsluiten na 30k, Afsluiten bij geen gedupeerdheid, Uitslagfase na eerste toets en Driegesprek*.

De exacte verdeling van UHT-capaciteit (tussen het reguliere proces en de verbeteringen) moet nog bepaald worden. In deze verdeling zullen we waken voor verdere vertragingen in het proces. Bij het vaststellen van de verdeling van de capaciteit zullen we ook de consequenties van verschillende keuzes inzichtelijk maken.

Ter besluit: *Stemt het BO in met het inzetten op alle haalbare verbeteringen en oudergroepen in de herijking waar schaarse UHT-capaciteit voor nodig is (Uitslagfase, Afsluiten na 30k, Afsluiten bij geen gedupeerdheid, en Driegesprek) in plaats van het prioriteren van specifieke verbeteringen of oudergroepen, zoals erkend gedupeerden of juist niet-of relatief licht gedupeerden?*

Beslispunt 5: Het onderzoeken van de mogelijkheden om ouders die niet in aanmerking komen voor de Catshuisregeling maar mogelijk wel (zwaar) gedupeerd zijn eerder definitief uitsluitel te geven

Naast eerdergenoemde verbeteringen wordt er overwogen om meer aandacht en mogelijk capaciteit te besteden aan de ouders die op basis van de eerste toets niet in aanmerking komen voor de Catshuisregeling, maar die na de integrale beoordeling toch (zwaar) gedupeerd blijken te zijn. Tot nu gaat dit om 580 ouders³. In lijn met de wens van de samenleving om ruimhartig te zijn in het herstelproces kan het voorkomen dat een PZB'er op basis van het verhaal van de ouder en diepgravend onderzoek tot de conclusie komt dat een ouder toch gedupeerd is, ook al is er in de eerste toets geen aanleiding voor gevonden. Het betreft hier complexe dossiers met potentieel hoge terugvorderingen. Doordat deze ouders in eerste instantie geen €30.000 krijgen en hun private schulden niet worden gepauzeerd, kan het zijn dat zij ten onrechte langer in financiële problemen verkeren. Door deze groep te identificeren (binnen de groep ouders die een "nee" heeft gekregen op de eerste toets, en wacht op een integrale beoordeling), kunnen we deze ouders beter helpen en mogelijk eerder toegang geven tot het herstel waar ze recht op hebben.

We kunnen ervoor kiezen om (een deel van) deze groep sneller een IB aan te bieden door extra capaciteit van PZB'ers in te zetten op deze groep ouders. Dit is zeer wenselijk voor de groep die toch wel recht blijkt te hebben op herstel en heeft ook voordelen voor groep die hier geen recht op blijkt te hebben:

- De groep ouders die toch wel recht blijkt te hebben op herstel, krijgt door voorrang eerder waar men recht op heeft: toegang tot financieel herstel en de schuldenaanpak. Bovendien krijgen ouders eerder erkenning voor het leed dat hen is overkomen en kan men eerder starten met emotioneel herstel.
- De groep ouders die ook na een integrale beoordeling geen recht blijkt te hebben op herstel, kan bij voorrang sneller geholpen worden om hun leven op de rit krijgen. Deze groep heeft mogelijk te maken met (schulden)problematiek en er kan voor deze ouders naar andere passende ondersteuning worden gezocht, bijvoorbeeld reguliere schuldhulpverlening.

³ Peildatum 31 maart 2022

Om hier een definitief besluit over te nemen, moeten we onderzoeken of we deze groep kunnen identificeren, de omvang van deze groep bepalen en begrijpen of en in hoeverre het inzetten van capaciteit op deze groep andere groepen ouders mogelijk benadeeld.

Dit onderzoek is alleen nuttig als het belang van het snel duidelijkheid bieden aan ouders die niet in aanmerking komen voor de Catshuisregeling breed gedeeld wordt.

Ter besluit: *Ziet het BO het belang van het snel duidelijkheid bieden aan deze groep ouders, en stemt het in met het verder onderzoeken van de mogelijkheid om hen te identificeren en mogelijk voorrang te geven op de IB?*

Beslispunt 6: Bespreken van de concept Kamerbrief over de 'verbeteringen herstelproces n.a.v. de herijking'

Rijksoverheid en VNG hebben de Kamerbrief gezamenlijk opgesteld. Het Kabinet wil deze brief op vrijdag 3 juni versturen.

De VNG stuurt op 3 juni een communicatie naar haar leden met de besluitvorming over de herstelaanpak en met verwijzing naar de Kamerbrief.

Ter bespreking: *Welke aanvullingen heeft het BO op de concept Kamerbrief over de 'verbeteringen herstelproces n.a.v. de herijking'?*

Beslispunt 7: Vervolgstappen

De belangrijkste vervolgstappen voor de verbeteringen i.h.k.v. de herijking zijn:

- 19 mei: besluitvorming ACTH
- 30 mei: besluitvorming VNG bestuur
- 31 mei: besluitvorming MCTH
- 3 juni: besluitvorming ministerraad en verzenden Kamerbrief
- 3 juni: verzenden communicatie aan VNG leden
- Doorlopend: verdere uitwerking implementatie en start waar mogelijk

Ter besluit: *Stemt het BO in met de voorgestelde vervolgstappen?*

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.